

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 8 mei 2018 met nummer RvVb/A/1718/0818
in de zaak met rolnummer 1617-RvVb-0172-A

Verzoekende partijen	<ol style="list-style-type: none">1. mevrouw Marijke VERMEULEN2. de heer Isidoor VIJVERMAN <p>vertegenwoordigd door advocaat Koen VAN WYNSBERGE met woonplaatskeuze op het kantoor te 9860 Oosterzele, Kwaadbeek 47a</p>
Verwerende partij	<p>Het VLAAMS GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw</p> <p>vertegenwoordigd door advocaat Veerle TOLLENAERE met woonplaatskeuze op het kantoor te 9000 Gent, Koning Albertlaan 128</p>
Tussenkommende partijen	<ol style="list-style-type: none">1. het RUILVERKAVELINGSCOMITE ST-LIEVENS-HOUTEM <p>vertegenwoordigd door advocaat Bart STAELENS met woonplaatskeuze op het kantoor te 8000 Brugge, Stockhouderskasteel, Gerard Davidstraat 46 bus 1</p>2. de GEMEENTE ERPE-MERE, met bestuurszetel te 9420 Erpe-Mere, Oudenaardsesteenweg 458

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partijen vorderen met een aangetekende brief van 21 november 2016 de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 29 september 2016.

De verwerende partij heeft aan de eerste tussenkommende partij een stedenbouwkundige vergunning verleend onder voorwaarden voor het uitvoeren van werken in het kader van natuur- en landschapszorg (deel 4) binnen de grenzen van de ruilverkaveling Sint-Lievens-Houtem.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De eerste tussenkommende partij verzoekt met een aangetekende brief van 21 december 2016 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen.

De voorzitter van de Raad laat de eerste tussenkommende partij met een beschikking van 2 maart 2017 toe in de debatten.

De tweede tussenkomende partij verzoekt met een aangetekende brief van 6 januari 2017 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen.

De voorzitter vraagt de tweede tussenkomende partij met een beschikking van 1 maart 2017 om haar verzoekschrift te regulariseren en een afschrift van het bewijs dat het daarvoor bevoegde orgaan beslist heeft, bij te voegen. De tweede tussenkomende partij dient daarop op 14 maart 2017 'een afschrift van de collegebeslissing van 10 januari 2017' in.

De verwerende partij dient een antwoordnota en het administratief dossier in. De eerste tussenkomende partij dient een schriftelijke uiteenzetting in. De tweede tussenkomende partij dient geen schriftelijke uiteenzetting in. De verzoekende partijen dienen een wederantwoordnota in. De verwerende partij dient een laatste nota in. De eerste tussenkomende partij dient een laatste schriftelijke uiteenzetting in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 3 april 2018.

Advocaat Koen VAN WYNSBERGE voert het woord voor de verzoekende partijen.

Advocaat Klaas DE PAUW *loco* advocaat Veerle TOLLENAERE voert het woord voor de verwerende partij. Advocaat Samuel MENS *loco* advocaat Bart STAELENS voert het woord voor de eerste tussenkomende partij.

De tweede tussenkomende partij, hoewel behoorlijk opgeroepen, verschijnt niet op de zitting.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast. De artikelen 37 en 38 DBRC-decreet zijn van toepassing zoals gewijzigd door het decreet van 9 december 2016.

III. FEITEN

1.

De eerste tussenkomende partij dient op 26 april 2012 bij de verwerende partij een aanvraag in voor het *"Plaatsen nieuwe afrasteringen, perceelsovergangen, drainagebuizen, veebrug en veeroosters, aanleg grasstroken t.b.v. de erosiestroken, beplantingswerken, graven van poelen en aanleg waterbezinkingsbuffers, grondwerken voor aanleg gronddammen"*.

De aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning geeft uitvoering aan maatregelen met betrekking tot natuur- en landschapszorg in combinatie met recreatie en erosiebestrijding.

De werken zijn op datum van de bestreden beslissing reeds uitgevoerd (zie verder).

De percelen maken deel uit van de ruilverkaveling 'Sint-Lievens-Houtem' die bij ministerieel besluit van 14 juli 2004 werd goedgekeurd en die gelegen is in het zuiden van de provincie Oost-Vlaanderen, langs de N42 van Wetteren naar Geraardsbergen en ten zuiden van de E40 tussen Gent en Brussel. Ze strekt zich uit over delen van de gemeentes Oosterzele, Erpe-Mere, Lede en Sint-Lievens-Houtem. Huidig project beperkt zich tot het grondgebied van de gemeenten Sint-Lievens-Houtem, Oosterzele en Erpe-Mere. De kadastrale nummers staan aangegeven op de aanvraagplannen.

2.

De percelen zijn volgens de bestemmingsvoorschriften van het bij koninklijk besluit van 30 mei 1978 vastgestelde gewestplan 'Aalst-Ninove-Geraardsbergen-Zottegem', gelegen in bosgebied, natuurgebied, agrarisch gebied, landschappelijk waardevol agrarisch gebied, industriegebied en gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen.

De ruilverkaveling ligt tevens deels binnen het habitatrictlijngebied 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuid-Vlaamse bossen'.

Binnen de grenzen van de ruilverkaveling situeren zich eveneens de beschermde monumenten de 'Dikke Linde' te Bavegem, de 'brouwerij Rubens' te Zonnegem, 'Sint-Pietershof en omgeving' te Letterhoutem en 'de watermolen in de wijk Eiland' te Sint-Lievens-Houtem, evenals het beschermde dorpsgezicht 'de omgeving van de watermolen'.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek in de gemeente Sint-Lievens-Houtem, georganiseerd van 14 mei 2012 tot en met 13 juli 2012, worden twee bezwaarschriften ingediend onder meer door de verzoekende partijen.

Naar aanleiding van de openbare onderzoeken in de gemeenten Lede, Erpe-Mere en Oosterzele worden geen bezwaarschriften ingediend.

De aanvraag is vergezeld van een op 21 januari 2002 conform verklaard project-MER 'Ruilverkaveling Sint-Lievens-Houtem', alsook een actualiteitstoets van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie, afdeling Milieu-, Natuur- en Energiebeleid van 2 augustus 2010 van het MER waarin besluitend gesteld wordt:

“ ...

- 1) *Op basis van voorliggende nota stellen wij vooreerst vast dat de wijzigingen aan het project niet van die aard zijn dat ze ten gronde een herziening van de beoordeling van de milieueffecten vragen.*
- 2) *Bij de opmaak van het structuurplan werd vastgesteld dat de in het MER beschreven referentiesituatie nog dezelfde is;*
- 3) *Aangaande het juridisch-beleidsmatig kader bevat de nota een overzicht van de actualisatie voor fauna en flora (speciale beschermingszones), water, landschap en ruimtelijk beleid. De aparte passende beoordeling werd door afdeling Natuur (nu agentschap Natuur en Bos) goedgekeurd (2003) en er werd een watertoets uitgevoerd. De opgestelde actualiteitstoets bevat de gevraagde informatie. Bijgevolg concludeert de dienst Mer dat deze nota/MER/passende beoordeling/watertoets wat de milieueffectrapportage betreft volstaan voor de aanvragen stedenbouwkundige vergunning ter uitvoering van het landschapsplan/structuurplan.*

...”

Het agentschap Ruimte en Erfgoed, cel Archeologie brengt op 7 mei 2012 een gunstig advies uit.

Het departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling brengt op 21 mei 2012 een gunstig advies uit.

Het agentschap voor Natuur en Bos brengt op 29 mei 2012 een gunstig advies uit.

Het agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling Onroerend Erfgoed brengt op 4 juni 2012 een gunstig advies uit.

De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid brengt op 12 september 2012 een gunstig advies uit.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Lede brengt op 20 augustus 2012 een gunstig advies uit.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Sint-Lievens-Houtem brengt op 13 september 2012 een gunstig advies uit.

De verwerende partij beslist op 19 november 2012 een stedenbouwkundige vergunning te verlenen. De verwerende partij motiveert haar beslissing als volgt:

“ ...

KADER EN OMSCHRIJVING VAN DE AANVRAAG

Het ruilverkavelingsplan werd goedgekeurd bij ministerieel besluit van 14 juli 2004 (in het kader van de wetgeving op de ruilverkaveling van landeigendommen, zoals laatst gewijzigd bij decreet van 19 juli 2002).

De ruilverkaveling herschikt landbouwpercelen binnen het afgebakend gebied van 1700 ha. Hiermee wordt gestreefd naar aaneengesloten, regelmatige en gemakkelijk toegankelijke kavels die zo dicht mogelijk bij het landbouwbedrijf liggen. Ruilverkaveling bevordert zo de rendabele en duurzame landbouwuitbating.

Het landschapsplan-structuurplan omvat een ruimtelijke visie en concrete maatregelen die in verschillende onderdelen worden uitgewerkt.

In de zone voor herverkaveling en kavelinrichting ligt de nadruk op de verbetering van de algemene landbouwstructuur: perceelsvergroting en verbetering van de perceelsvorm. Erosiebestrijding gebeurt door een reeks van maatregelen. Sommige zijn gekoppeld aan landschappelijke en ecologische inrichting of aan weginrichting.

...

De werken voor natuur- en landschapszorg vertrekken van volgende uitgangspunten:

- *Het behoud en versterken van het contrast tussen het open cultuurlandschap en het kleinschalig karakter van de valleien en de plaatsen waar de tertiaire bodem op geringe diepte voorkomt;*
- *Het behoud en versterken van kleinschalige landschappen en valleigebieden;*
- *Het versterken van bossen in aansluiting met bestaande boscomplexen;*
- *Het aanleggen van bosranden aan de zuidzijde van grote boscomplexen;*
- *Het gebruik van autochtone soorten;*
- *Het aanleggen van landschappelijke beplanting bij versterking van het landschapsbeeld door bebouwing.*

De aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning geeft uitvoering aan maatregelen met betrekking tot natuur- en landschapszorg gecombineerd met recreatie en erosiebestrijding.

De inrichtingsmaatregelen betreffen:

- *Het rooien van bomen en struiken (...);*
- *Het onderhouden van bomen en struiken (...);*
- *Het ruimen van vijver/poelen en grachten;*
- *Het opbreken en plaatsen van buizen;*
- *Het plaatsen van afsluitingen en akkerpalen;*
- *Het opbreken van kleine constructies zoals brugjes en klaphekjes;*

- *Het maaïen van grazige en te beplanten percelen;*
- *Het uitgraven van terreinen in functie van de (her)inrichting van vijver/poelen, grachten en valleigebied;*
- *Het verwerken van uitgegraven gronden;*
- *Het aanleggen van grazige vegetatie door bezaaiing;*
- *Het aanplanten van bomen en bosgoed(...);*
- *Het aanleggen van bij groenaanleg behorende constructies;*
- *Het maaïen van grazige vegetaties (...) en het onderhouden van aanplantingen tijdens de waarborgperiode.*

...

OPENBAAR ONDERZOEK EN ADVIEZEN COLLEGES

...

1° bezwaar van dhr. en mevr. Vijverman-Vermeulen

...

Standpunt van de gedelegeerd stedenbouwkundig ambtenaar m.b.t. de geformuleerde bezwaren:

1° bezwaar van dhr. en mevr. Vijverman-Vermeulen

Eigendomskwesties zijn van louter burgerrechtelijke aard en worden in casu behandeld conform de ruilverkavelingsregelgeving.

Het argument dat aangehaald wordt inzake strijdigheid met de VCRO herleidt zich in het bezwaarschrift in se louter, zoals trouwens blijkt uit de teneur van het gehele schrift, tot schade die er op het goed zou ontstaan en de gewenste vergoeding daarvoor. Dit staat los van ruimtelijke ordeningskwesties.

...

De in deelproject 3.9. voorziene werken (aanleg pad, aanplant bomenrij, verplaatsen akkerpalen of verplaatsen draadafsluiting, de aanleg van een grazig wandelpad) zijn mogelijke inrichtingswerken en bijgevolg perfect mogelijk uitvoerbaar conform de mogelijkheden vervat in de ruilverkavelingsregeling.

Wat de onvolledigheid van de aanvraagplannen m.b.t. deelproject 11.6 betreft: het plan nr. 11 geeft ter hoogte van het project aan de Letterbeek een duidelijke zone weer. Deze zone, met variabele breedte situeert zich langs weerszijden van het natuurlijk traject van de Letterbeek.

Op blz. 9 van de beschrijvende nota van de aanvraag voor stedenbouwkundige vergunning staat het deelproject vermeld onder "knotbomenrij". Het plan geeft een profieltekening weer van wat er betracht wordt en waarbij de tussenafstand tussen beek en akkerplaatsen aan beide zijden variabel is. Deze breedte varieert volgens de plantekening. De plantekening geeft de begrenzing van het project weer.

Deze bezwaren worden niet weerhouden.

...

WATERTOETS

Overeenkomstig artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het algemeen waterbeleid dient het ontwerp onderworpen te worden aan de watertoets.

De projectlocatie is gelegen in het Benedenscheldebekken en in het deelbekken "de drie Molenbeken". De watertoetskaarten geven aan dat de locatie deels overstromingsgevoelig, deels infiltratiegevoelig en matig tot zeer gevoelig voor grondwaterstroming is.

De beoordeling en het voorstel voldoen van de 7° doelstelling van het decreet integraal waterbeleid met name: "Het terugdringen van landerosie en van de aanvoer van

sedimenten naar de oppervlaktewaterlichamen, en van het door menselijk ingrijpen veroorzaakt transport en de afzetting van slib en sediment in het oppervlaktewaterlichaam". De ingreep voldoet aan het standstillbeginsel. De beoordeling is niet in strijd met de overige doelstellingen en beginselen van het decreet integraal waterbeleid, alsnog het gunstig advies van de CIW. De watertoets is dus gunstig.

MER –PASSENDE BEOORDELING

Overeenkomstig bijlage II, 1, a van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectenrapportage is de onderhavige aanvraag onderworpen aan de projectMERplicht. Het betreft immers vergunningsplichtige werken ter uitvoering van een nuttig verklaarde ruilverkaveling.

Het MER voor de ruilverkaveling werd conform verklaard op 21 januari 2002.

De dienst MER stelde op 20 augustus 2010, naar aanleiding van de vorige aanvraag voor wegenwerken in de betreffende ruilverkaveling, dat nagegaan dient te worden of het project nog actueel is, of de beschrijving van de omgeving nog actueel is en of het gehanteerde juridische/beleidsmatige kader nog actueel is.

De aanvrager heeft dienaangaande een actualiteitstoets overgemaakt aan de Dienst MER. Deze nota/MER/passende beoordeling/watertoets volstaat, wat betreft de aanvragen voor een stedenbouwkundige vergunning, alsnog de Dienst MER.

Het MER bepaalt volgende stedenbouwkundige relevante milderende maatregelen:

- Onnodige profielverstoring vermijden en de werkzone beperken bij verbeteringswerken;*
- Uitvoeren van bepaalde werken buiten het broedseizoen (kappingen, ontbossingen, onderhoud beplanting);*
- Bij de aanleg van nieuwe fiets- en wandelpaden biotoopverlies van waardevolle of zeer waardevolle vegetaties tot een minimum beperken, waardevolle bomen op perceelsgrenzen sparen;*
- Nieuw aangelegde fiets- en wandelpaden ontoegankelijk maken voor gemotoriseerd verkeer, nieuwe en verbeterde wegen onaantrekkelijk maken voor sluisverkeer;*
- Werken op elkaar afstemmen zodat de rustverstoring in tijd beperkt blijft;*
- De duur van de werken beperken en maximaal behoud van de vegetatie nastreven.*

TOETSING AAN ORDENINGSPLANNEN – GOEDE AANLEG VAN DE PLAATS

Het betreft een volgende fase van de uitvoering van de ruilverkaveling waarvoor reeds verschillende stedenbouwkundige vergunning werden verleend. Huidige inrichtingswerken omvatten landschapszorg, natuurbehoud, zorg voor cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed, recreatief medegebruik en zijn in evenwicht met de landbouwstructuurverbetering. De werken kaderen ook nu in een opwaardering van de ruilverkaveling.

De werken voor natuur- en landschapszorg impliceren het behoud en het versterken van het contrast tussen open cultuurlandschap en het kleinschalig karakter van de valleien, het behoud en versterken van kleinschalige landschappen en valleigebieden en het versterken van bossen.

De meeste projecten situeren zich in landschappelijk waardevol agrarisch gebied en vaak palend aan natuurgebied. Heel wat inrichtingsaspecten van de aanvraag zijn gelegen in natuurgebied.

Bestaande hagen in landschappelijk waardevol agrarisch gebied worden behouden of er worden (al dan niet in het verlengde ervan) nieuwe hagen aangeplant. Naast bestaande landbouwwegen worden struiken of bomen verplaatst. De landbouweigen functie binnen de (landschappelijk waardevolle) agrarische gebieden komt hierdoor niet in het gedrang.

Grootschaligere ingrepen zoals de aanleg van bossen situeren zich in de daartoe geëigende gebieden zoals natuur- en bosgebieden. Ook hier stelt zich geen bestemmingsconflict.

Aan de zuidelijke rand van en in het industriegebied palende aan de Letterbeek wordt een groenscherm voorzien. Deze aanplant is een bestemmingsconforme invulling van de bufferzone zoals bepaald voor de industriegebieden.

Het groenscherm in de zone voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen noordelijk van en palend aan de E40 wordt tevens beschouwd als een bestemmingseigen invulling van het met groen (grotendeels bomen) ingevulde gebied waar qua infrastructuur enkel een gsm-mast voorkomt.

Voor de beperkte nieuwe tracés en delen van nieuwe wandelwegen die een recreatief medegebruik kennen en gelegen zijn in agrarische gebieden wordt verwezen naar artikel 4.4.7. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening: "In een vergunning voor handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben, mag worden afgeweken van stedenbouwkundige voorschriften en verkavelingsvoorschriften. Handelingen van algemeen belang kunnen een ruimtelijk beperkte impact hebben vanwege hun aard of omvang, of omdat ze slechts een wijziging of uitbreiding van bestaande of geplande infrastructuren of voorzieningen tot gevolg hebben."

Het voornoemde artikel moet samen gelezen worden met het besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2, en artikel 4.7.1, §2, tweede lid van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester. Dit uitvoeringsbesluit stelt het volgende:

Art. 3. §1. Als handelingen van algemeen belang die een ruimtelijke beperkte impact hebben, als vermeld in artikel 4.4.7, §2, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, worden de handelingen beschouwd die betrekking hebben op: 1° de aanleg, de aanwijzing of uitbreiding van: a) openbare fiets-, ruiters- en wandelpaden, en andere paden ten behoeve van de zwakke weggebruiker;

Het artikel 4.4.4 §1 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening stelt bovendien dat in alle bestemmingsgebieden, naast handelingen die gericht zijn op de verwezenlijking van de bestemming, ook handelingen kunnen vergunde worden die gericht zijn op het sociaal-culturele of recreatieve medegebruik, voor zover ze door hun beperkte impact de verwezenlijking van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen. In casu gaat het hier om zeer bescheiden landschappelijke ingrepen.

Gezien de beperkte ruimtelijke impact van de paden wordt voldaan aan de voornoemde regelgeving.

De werken impliceren een aanzienlijke verbetering van de landschappelijke en natuurbeheersituatie en komen bijgevolg ook de goede ruimtelijke ordening ten goede.

3.

Tegen die beslissing stellen de verzoekende partijen met een aangetekende brief van 5 januari 2013 een verzoek tot vernietiging in bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen (gekend onder rolnummer 1213/0275/A/5/0255). De Raad vernietigt de beslissing van 19 november 2012 bij arrest van 24 mei 2016 op grond van het eerste middel waarin de verzoekende partijen de schending van artikel 4.3.1, §1 VCRO, artikel 11 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 (hierna: Inrichtingsbesluit) en de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen (hierna: Motiveringswet) aanvoeren (RvVb 24 mei 2016, nr. RvVb/A/1516/1131). De verzoekende partijen stellen er in essentie dat uit de motivering van de vernietigde beslissing niet blijkt dat de verwerende partij de werken (de zgn. ‘innemingen’ op hun percelen 3.9 en 11.6) *in concreto* heeft getoetst aan de gewestplanbestemming, en zelfs als de beoordeling *in globo* voldoende concreet is, de natuurinrichtingswerken strijdig zijn met de gewestplanbestemming agrarisch gebied en niet vergund kunnen worden met toepassing van artikel 4.4.7, §2 of 4.4.4 VCRO.

De Raad vernietigt de bestreden beslissing op grond van volgende overwegingen:

“ ...

De verzoekende partijen bekritisieren de beoordeling van de planologische verenigbaarheid van de ingrepen die voorzien zijn op hun eigendom (zogenaamde “innemingen” 3.9 en 11.6).

Uit beplantingsplan “massa 3” blijkt dat het deelproject 3.9 voorziet in de aanleg van twee stroken voor groenaanplanting. Het deelplan 3.9.1 voorziet in de aanleg van een verharding en naastliggend een bomenrij. Daarna en hierop aansluitend voorziet het deelplan 3.9.2 in het aanleggen van een “grazig wandelpad” met hiernaast een aanplant van een bomenrij. Het wordt niet betwist dat deze handelingen volgens het gewestplan Aalst-Ninove-Geraardsbergen-Zottegem gelegen zijn in landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

Uit beplantingsplan “massa 11” blijkt dat het deelplan 11.6 voorziet in het aanplanten van groenvoorzieningen (“aanplant bosgoed”). Het wordt niet betwist dat deze handelingen volgens het toepasselijke gewestplan gelegen zijn in agrarisch gebied. ...

Natuurinrichtingswerken en recreatieve voorzieningen zijn, naar de letter bekeken, niet conform het toepasselijke gewestplanvoorschrift agrarisch gebied. Deze werken en handelingen hebben immers geen betrekking op landbouw in de ruime zin.

De verwerende partij overweegt in de bestreden beslissing op zeer algemene wijze dat “naast bestaande landbouwwegen struiken of bomen worden aangeplant”, en stelt dat “de landbouweigen functie binnen de (landschappelijk waardevolle) agrarische gebieden hierdoor niet in het gedrang komt”.

Deze overweging kan in de ogen van de Raad niet doorgaan als een afdoende concrete beoordeling van de planologische verenigbaarheid van de gevraagde werken. Het loutere feit dat de landbouweigen functie binnen de agrarische gebieden niet in het gedrang komt, wil nog niet zeggen dat de gevraagde werken gericht zijn op de verwezenlijking van de gewestplanbestemming agrarisch gebied en dus bestaanbaar zijn met deze bestemming.

De verwerende partij toetst de aanvraag tevens, voor zover die afwijkt van de geldende bestemmingsgebieden, als volgt aan de artikelen 4.4.7, §2 en 4.4.1, §1 VCRO ...

De Raad stelt met de verzoekende partij vast dat zodoende de verwerende partij enkel voor wat betreft de aanleg van nieuwe wandelwegen die een recreatief gebruik kennen verwijst naar de toepassing van de afwijkingsmogelijkheden bedoeld in artikel 4.4.7, §2 VCRO (handelingen van algemeen belang met een ruimtelijk beperkte impact) en artikel 4.4.4. VCRO (sociaal-cultureel en recreatief medegebruik).

Uit deze overwegingen blijkt niet waarom de verwerende partij van mening is dat ook de aanleg van de groenstroken voorzien in het deelplan 3.9 en 11.6 in (al dan niet landschappelijk waardevol) agrarisch gebied vergund kunnen worden.

De stelling van de tussenkomende partij dat ook groenaanplantingen zich situeren in het kader van sociaal-cultureel/ recreatief medegebruik, kan daarbij niet zonder meer worden bijgetreden.

Artikel 4.4.4, §1 VCRO bepaalt dat in alle bestemmingsgebieden, naast de handelingen die gericht zijn op de verwezenlijking van de bestemming, ook handelingen worden vergund die gericht zijn op het sociaal-culturele of recreatieve medegebruik, voor zover ze door hun beperkte impact de verwezenlijking van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen.

Deze bepaling gaat terug op artikel 145sexies, §2 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, zoals ingevoegd bij artikel 4 van het decreet van 22 april 2005 tot wijziging van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (hierna DRO) en van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996.

Uit de parlementaire voorbereiding bij vermeld decreet van 22 april 2005 (Parl. St., VI. Parl. 2004-2005, nr. 233/1, 8 e.v.) blijkt dat deze regelgeving ingegeven is vanuit de onzekerheid die heerste over het al dan niet toegelaten zijn van recreatief medegebruik in gebieden die volgens de gewestplannen niet specifiek voor recreatie bestemd zijn, veelal, maar niet uitsluitend agrarische gebieden. Het aanleggen van een fietspad of wandelpad in agrarisch gebied wordt uitdrukkelijk opgesomd als voorbeeld van zaken die onder het toepassingsgebied van deze bepaling vallen.

De aanplanting van bomen en de aanleg van groenstroken gebeurt volgens de bestreden beslissing evenwel “met het oog op een landschappelijke versterking van de valleirand” en “verhoogt de landschapsecologische connectiviteit voor organismen”.

De Raad moet dan ook vaststellen dat deze handelingen niet zozeer ingegeven zijn vanuit het oogpunt van recreatief medegebruik van het agrarisch gebied, maar dat het eerder lijkt te gaan om zogenaamd “medegebruik inzake natuurschoon” zoals bedoeld in artikel 4.4.5 VCRO. ...

De Raad kan in het kader van zijn wettigheidstoezicht enkel vaststellen dat de verwerende partij, niettegenstaande zij de gevraagde werken zelf bestempelt als “maatregelen met betrekking tot natuur- en landschapszorg”, niet verwijst naar artikel 4.4.5 VCRO. Uit de bestreden beslissing kan dus niet worden afgeleid of de verwerende partij in concreto heeft onderzocht of voldaan is aan de toepassingsvoorwaarden van dit artikel, in het bijzonder

aan de vereiste dat de voorziene handelingen door hun beperkte impact de verwezenlijking van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen.

De Raad beschikt ter zake slechts over een marginaal toezicht, en kan zijn beoordeling niet in de plaats stellen van de vergunningverlenende overheid. De Raad kan dus niet vooruitlopen op deze beoordeling door de verwerende partij.

Besluitend moet de Raad bijgevolg vaststellen dat de verwerende partij in de bestreden beslissing niet concreet en afdoende heeft gemotiveerd waarom de in deelplan 3.9 en 11.6 beoogde natuur- en landschapswerken voor vergunning in aanmerking komen in het (al dan niet landschappelijk waardevol) agrarisch gebied.

...

De verwerende partij neemt op 29 september 2016 een herstelbeslissing waarbij zij aan de eerste tussenkomende partij een stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden verleent:

“ ...

OPENBAAR ONDERZOEK EN ADVIEZEN COLLEGES:

...

Met betrekking tot de geformuleerde bezwaren wordt het volgende standpunt ingenomen:

1° bezwaar

Eigendomskwesties zijn van louter burgerrechtelijke aard én worden in casu behandeld overeenkomstig de ruilverkavelingsregelgeving.

Het argument dat aangehaald wordt inzake strijdigheid met de VCRO herleidt zich in het bezwaarschrift in se louter, zoals trouwens blijkt uit de teneur van het gehele schrift, tot schade die er op het goed zou ontstaan en de gewenste vergoeding daarvoor. Dit staat los van ruimtelijke ordeningskwesties.

De wet van 11 augustus 1978 houdende bijzondere bepalingen voor het Vlaamse gewest tot aanvulling van de wet van 22 juli 1970 heeft artikel 1 van de wet van 1970 vervangen door artikel 62 dat stelt: "Ruilverkaveling kan gepaard gaan met de aanleg en verbetering van wegen, met waterbeheersingswerken, met grondverbeteringswerken, zoals drooglegging, bevloeiing, effening en onteigening, met werken voor water- en elektriciteitsvoorziening, evenals met werken van landschapszorg en met andere maatregelen tot landinrichting."

De in deelproject 3.9 voorziene werken (aanleg van een pad, aanplant van een bomenrij, verplaatsen van akkerpalen of verplaatsen van draadafsluiting, de aanleg van een grazig wandelpad) zijn mogelijke inrichtingswerken en bijgevolg perfect uitvoerbaar overeenkomstig de mogelijkheden vervat in de ruilverkavelingsregelgeving.

Wat de onvolledigheid van de aanvraagplannen met betrekking tot deelproject 11.6 betreft: het plan nr. 11 geeft ter hoogte van het project aan de Letterbeek een duidelijke zone weer. Deze zone, met variabele breedte situeert zich langs weerszijden van het natuurlijk traject van de Letterbeek.

Op blz. 9 van de beschrijvende nota van de aanvraag voor de stedenbouwkundige vergunning staat het deelproject vermeld onder "knotbomenrij". Het plan geeft een profieltekening weer van wat er betracht wordt en waarbij de tussenafstand tussen beek en akkerplaatsen aan beide zijden variabel is. Deze breedte varieert volgens de plantekening. De plantekening geeft de begrenzingen van het project duidelijk weer.

Deze bezwaren zijn derhalve ongegrond.

2° bezwaar

Het dichtstbij gelegen deel van de aanplant is zuidzuidoost-noordnoordwest gericht, het verste deel zuidzuidwest-noordnoordoost. Gezien deze oriëntatie kan 's zomers in de late avond wat schaduw ontstaan. Een normaal woon- en leefgenot blijft echter wel voldoende gevrijwaard.

Voor wandelaars en fietsers zal door de aanplant van struiken mogelijks enige zichthinder ontstaan naar het deel natuur tussen de Weehage en de Wetterensteenweg toe. Dit subjectief gegeven stelt binnen de context van de aanvraag vanuit ruimtelijk oogpunt echter geen enkel probleem.

Het derde bezwaar betreft het niet voorzien van deze aanplant, overeenkomstig, luidens de bezwaarindiener, het oorspronkelijk plan. Uit google street map view blijkt dat de aanplant vooral een deel van het zicht van de bezwaarindiener zelf ontnemt. Deze bezwaren zijn bijgevolg evenmin gegrond.

...

WATERTOETS

Overeenkomstig artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het algemeen waterbeleid moet het ontwerp onderworpen worden aan de watertoets.

De projectlocatie is gelegen in het Benedenscheldebekken en in het deelbekken "de drie Molenbeken". De watertoetskaarten geven aan dat de locatie deels overstromingsgevoelig, deels infiltratiegevoelig en matig tot zeer gevoelig voor grondwaterstroming is.

De beoordeling en het voorstel voldoen aan de zevende doelstelling van het decreet integraal waterbeleid: "Het terugdringen van landerosie en van de aanvoer van sedimenten naar de oppervlaktewaterlichamen, en van het door menselijk ingrijpen veroorzaakt transport en de afzetting van slib en sediment in het oppervlaktewaterlichaam".

De Ingreep voldoet aan het standstill-beginsel.

De beoordeling is niet in strijd met de overige doelstellingen en beginselen van het decreet integraal waterbeleid, zoals het gunstig advies van de CIW stelt. De watertoets is dus gunstig.

MER — PASSENDE BEOORDELING

Overeenkomstig bijlage II, 1, a, van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieu-effectenrapportage is de onderhavige aanvraag onderworpen aan de project-MER-plicht. Het betreft immers vergunningsplichtige werken ter uitvoering van een nuttig verklaarde ruilverkaveling.

Het MER voor de ruilverkaveling werd conform verklaard op 21 januari 2002.

De Dienst Mer stelde op 2 augustus 2010, naar aanleiding van de vorige aanvraag voor wegenwerken in de betreffende ruilverkaveling, dat nagegaan moet worden of het project nog actueel is, of de beschrijving van de omgeving nog actueel is en of het gehanteerde juridische en beleidsmatige kader nog actueel is.

De aanvrager heeft dienaangaande een actualiteitstoets overgemaakt aan de Dienst Mer. Deze nota MER/passende beoordeling/watertoets volstaat, wat betreft de aanvragen voor een stedenbouwkundige vergunning, zoals de Dienst Mer stelt.

Het MER vergt volgende stedenbouwkundig relevante milderende maatregelen:

- *onnodige profielverstoring vermijden en de werkzone beperken bij verbeteringswerken;*
- *bepaalde werken uitvoeren buiten het broedseizoen (kappingen, ontbossingen, onderhoud en beplanting);*

- *bij de aanleg van nieuwe fiets- en wandelpaden biotoopverlies van waardevolle of zeer waardevolle vegetaties tot een minimum beperken, waardevolle bomen op perceelsgrenzen sparen;*
- *nieuw aangelegde fiets- en wandelpaden ontoegankelijk maken voor gemotoriseerd verkeer, nieuwe en verbeterde wegen onaantrekkelijk maken voor sluiptverkeer;*
- *werken op elkaar afstemmen, zodat de rustverstoring in tijd beperkt blijft;*
- *de duur van de werken beperken en maximaal behoud van de vegetatie nastreven.*

TOETSING AAN ORDENINGSPLANNEN — GOEDE AANLEG VAN DE PLAATS

De aanvraag heeft betrekking op een volgende fase van de uitvoering van de ruilverkaveling waarvoor reeds verschillende stedenbouwkundige vergunningen werden verleend. De huidige

inrichtingswerken omvatten landschapszorg, natuurbehoud, zorg voor cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed en recreatief medegebruik en zijn in evenwicht met de landbouwstructuurverbetering. De werken kaderen nu ook 'in een opwaardering van de ruilverkaveling.

De werken voor natuur- en landschapszorg houden het behouden en het versterken van het contrast tussen open cultuurlandschap en het kleinschalig karakter van de valleien, het behouden en versterken van kleinschalige landschappen en valleigebieden en het versterken van bossen in.

De meeste deelprojecten situeren zich in landschappelijk waardevol agrarisch gebied en vaak palend aan natuurgebied. Heel wat inrichtingsaspecten van de aanvraag zijn gelegen in natuurgebied. De aanvraag in het (landschappelijk waardevol) agrarisch gebied voorziet in heel wat natuurinrichtingswerken, zoals het aanplanten van bomen en de aanleg van groenstroken. Deze werken zijn niet conform de gewestplanbestemming omdat ze niet in functie staan van de landbouw. Hiervoor kan echter gebruik gemaakt worden van artikel 4.4.5. van de VCRO: "In alle bestemmingsgebieden kunnen, naast de handelingen die gericht zijn op de verwezenlijking van de bestemming, ook handelingen worden vergund die gericht zijn op de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van de natuur en het natuurlijk milieu en van landschapswaarden, voor zover ze door hun beperkte impact de verwezenlijking van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen. De Vlaamse Regering kan nadere regelen bepalen voor de toepassing van het eerste lid."

Deze natuurinrichtingswerken staan in functie van natuur- en landschapszorg. Ze zorgen ervoor dat de landschappelijke en natuurwaarden van het gebied verhogen. Ter zake kan ook verwezen worden naar het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos. Deze natuur-inrichtingswerken en de exacte locaties hiervoor werden zeer grondig bestudeerd en worden als het ware chirurgisch aangebracht, rekening houdend met de omgeving.

Het is duidelijk dat op, die manier de impact hiervan op de omgeving zeer beperkt is en de landbouweigen functie binnen de (landschappelijk waardevol) agrarische gebieden niet in het gedrang gebracht wordt. De werken kaderen in een opwaardering van de ruilverkaveling, zonder de fundamentele principes van de ruilverkaveling uit het oog te verliezen. Dit vindt trouwens bevestiging in het advies van het Departement Landbouw en Visserij.

De grootschaligere ingrepen, zoals de aanleg van bossen, situeren zich in de daartoe geëigende gebieden, zoals natuur- en bosgebieden. Er doet zich hier dus geen bestemmingsconflict voor.

Er wordt aan de zuidelijke rand van en ook in het industriegebied palende aan de Letterbeek een groenscherm voorzien. Deze aanplant is een bestemmingsconforme invulling van de bufferzone, zoals bepaald voor de industriegebieden.

De aanleg van het groenscherm in de zone voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen ten noorden van en palend aan de E40 vormt eveneens een bestemmings-eigen invulling van het met groen (grotendeels bomen) ingevulde terrein waar qua infrastructuur enkel een gsm-mast voorkomt.

Voor de beperkte nieuwe tracés en delen van nieuwe wandelwegen die een recreatief gebruik kennen en gelegen' zijn in agrarische gebieden wordt verwezen naar artikel 4.4.7. van de VCRO: "In een vergunning voor handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben, mag worden afgeweken van stedenbouwkundige voorschriften en verkavelingsvoorschriften. Handelingen van algemeen belang kunnen een ruimtelijk beperkte impact hebben vanwege hun aard of omvang, of omdat ze slechts een wijziging of uitbreiding van bestaande of geplande infrastructuur of voorzieningen tot gevolg hebben."

Dit artikel moet samen gelezen worden met het besluit Van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2, en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester. Artikel 3, §1, van dit uitvoeringsbesluit stelt: "Als handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben, als vermeld in artikel 4.4.7, § 2, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, worden de handelingen beschouwd die betrekking hebben op: 1° de aanleg, wijziging of uitbreiding van: a) openbare fiets-, ruiter- en wandelpaden, en andere paden ten behoeve van de zwakke weggebruiker".

Artikel 4.4.4, §1, van de VCRO stelt bovendien dat in alle bestemmingsgebieden, naast de handelingen die gericht zijn op de verwezenlijking van de bestemming, ook handelingen kunnen worden vergund die gericht zijn op het sociaal-culturele of recreatieve medegebruik, voor zover ze door hun beperkte impact de verwezenlijking van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen. In casu gaat het om zeer bescheiden landschappelijke ingrepen, Gezien de beperkte ruimtelijke impact van de paden, voldoet deze ingreep aan voornoemde regelgeving.

De werken brengen een aanzienlijke verbetering van de landschappelijke toestand en de natuurbeheerssituatie met zich mee en komen bijgevolg ook de goede ruimtelijke ordening ten goede.

Bij deze beoordeling kan ook nog verwezen worden naar de unaniem gunstige adviezen van de colleges 'van Burgemeester en Schepenen van Sint-Lievens-Houtem, Oosterzele, Erpe-Mere en Lede, het Departement Landbouw en Visserij, het Agentschap voor Natuur en Bos, de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid en het Agentschap Onroerend Erfgoed en naar de resultaten en de verwerking van de openbaar onderzoeken.

BESLUIT:

Artikel 1. De stedenbouwkundige vergunning voor het uitvoeren van werken in het kader van natuur- en landschapszorg (deel 4) binnen de grenzen van de ruilverkaveling Sint-Lievens-Houtem wordt verleend aan het Ruilverkavelingscomité Sint-Lievens-Houtem, dat ertoe verplicht is:

1° het college van burgemeester en schepenen van de gemeenten Sint-Lievens-Houtem, Oosterzele en Erpe-Mere en de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar per beveiligde zending op de hoogte te brengen van het begin van de werkzaamheden of de handelingen waarvoor vergunning is verleend, ten minste acht dagen voor de aanvatting van die werkzaamheden of handelingen;

2° de plannen, zoals geïmplementeerd op 19 november 2012, toe te passen;

3° de volgende stedenbouwkundig relevante milderende maatregelen uit het MER na te leven:

- onnodige profielverstoring vermijden en de werkzone beperken bij verbeteringswerken;*
- bepaalde werken uitvoeren buiten het broedseizoen (kappingen, ontbossingen, onderhoud en beplanting);*
- werken op elkaar afstemmen zodat de rustverstoring in tijd beperkt blijft;*
- de duur van de werken beperken en maximaal behoud van de vegetatie nastreven;*

4° rekening te houden met het volgende aandachtspunt:

de vondstmeldingsplicht zoals bedoeld in het advies van het agentschap Ruimte & Erfgoed (archeologie).

...

Dit is de bestreden beslissing.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE TUSSENKOMST

A. In hoofde van de eerste tussenkomende partij

Uit het dossier blijkt dat het verzoek tot tussenkomst van de eerste tussenkomende partij tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

B. In hoofde van de tweede tussenkomende partij – Schending van artikel 60, derde lid, 1° en artikel 61, §1 Procedurebesluit

De verzoekende partijen en de verwerende partijen werpen geen excepties op omtrent de regelmatigheid van de tussenkomst, hetgeen de Raad echter niet belet ambtshalve onderzoek naar de ontvankelijkheid van een vraag tot tussenkomst te doen.

Artikel 60, derde lid, 1° Procedurebesluit stelt dat een verzoeker tot tussenkomst, als hij een rechtspersoon is en geen raadsman heeft die advocaat is, een afschrift van zijn geldende en gecoördineerde statuten en van de akte van aanstelling van zijn organen, alsook het bewijs dat het daarvoor bevoegde orgaan beslist heeft in rechte te treden, aan het verzoek tot tussenkomst dient toe te voegen.

De tweede tussenkomende partij brengt op zich een beslissing om in rechte te treden bij die dateert van na het indienen van het verzoek tot tussenkomst. De tweede tussenkomende partij verzoekt namelijk met een aangetekende brief van 6 januari 2017 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen, de beslissing om in rechte te treden van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Erpe-Mere dateert echter van 10 januari 2017.

De tweede tussenkomende partij werd bovendien met een aangetekende brief van 19 december 2016 op de hoogte gebracht van de mogelijkheid tot tussenkomst, terwijl het verzoek tot tussenkomst overeenkomstig artikel 61, §1 Procedurebesluit moet worden ingediend binnen een vervalt termijn van twintig dagen die ingaat de dag na de dag van de betekening van die brief. Het

voorgaande houdt in dat de twintigdagentermijn ingaat vanaf 21 december 2016 om te verstrijken op 9 januari 2017. Zodoende werd de beslissing om in rechte te treden niet tijdig genomen en kan niet blijken dat het ‘verzoek tot tussenkomst’ van 6 januari 2017 daadwerkelijk uitgaat van de tweede tussenkomende partij.

Het verzoek tot tussenkomst van de tweede tussenkomende partij (lees: *tweede verzoekende partij tot tussenkomst*) is niet ontvankelijk.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

Uit het dossier blijkt dat de vordering tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

VI. ONDERZOEK VAN DE MIDDELEN

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen voeren in het eerste middel de schending aan van artikel 4.3.1, §1 VCRO, artikel 11 van het Inrichtingsbesluit, artikel 4.4.4, 4.4.5 en 4.4.7, §2 VCRO en van de beginselen van behoorlijk bestuur, “*meer bepaald het formele motiveringsbeginsel en de art. 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen*”.

De verzoekende partijen voeren aan dat de verwerende partij hoogstens *in globo* een beoordeling heeft gemaakt wat de toepasselijke stedenbouwkundige voorschriften betreft. Anders dan bij de eerste vernietigde vergunningsbeslissing wordt er thans wel gesteld dat er voor wat de aanleg van groenstroken en boomaanplantingen betreft afgeweken wordt van de gewestplanbestemming, maar deze beoordeling is weinig concreet. In de eerste plaats wordt een opsomming gegeven van alle binnen het werkgebied van de ruilverkaveling volgens het gewestplan toepasselijke stedenbouwkundige voorschriften. Echter wordt nergens aangegeven waarop de door de aanvrager beoogde innemingen *in concreto* betrekking hebben. Het blijkt niet dat er een concrete beoordeling zou zijn gemaakt of de innemingen in kwestie in overeenstemming zijn met de stedenbouwkundige voorschriften die van toepassing zijn binnen de projectzone waarin elke inneming afzonderlijk wordt uitgevoerd. Uit de motivering blijkt alleszins niet dat de verwerende partij die afweging zou hebben gemaakt. Onder de hoofding ‘TOETSING AAN DE ORDERINGSPLANNEN – GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING’ wordt slechts in zeer algemene bewoordingen aangehaald dat de inrichtingswerken betrekking hebben op landschapszorg, natuurbehoud, zorg voor cultuurhistorisch en archeologisch erfgoed en recreatief medegebruik. Zeer algemeen wordt gesteld dat de meeste werken zich situeren in landschappelijk waardevol agrarisch gebied en meestal in de omgeving van natuurgebied en dat de landbouwkundige bestemming niet in het gedrang zal komen door de verplaatsing van afsluitingen en de aanleg van nieuwe bijkomende groenstroken. Tevens wordt gesteld dat de meeste handelingen en werken vergunbaar zouden zijn in toepassing van artikel 4.4.7, §2 of artikel 4.4.4, §1 VCRO en dit gelet op het feit dat de handelingen of werken in kwestie betrekking zouden hebben op sociaal-cultureel of recreatief medegebruik omdat ze betrekking zouden hebben op openbare fiets-, ruiters-, en wandelpaden. Wat de ‘natuurinrichtingswerken’ betreft wordt dan weer gesteld dat deze vergunbaar zouden zijn met toepassing van artikel 4.4.5 VCRO omdat deze werken in functie staan van natuur- en landschapszorg en de landschappelijke en natuurwaarden van het gebied zouden

verhogen. De verwerende partij beperkt zich tot algemeenheden en standaardformuleringen zonder concreet onderzoek. De motivering in de bestreden beslissing verschilt op dat punt niet veel van de eerder door de Raad vernietigde vergunningsbeslissing. De verwerende partij beperkt zich tot een opsomming van bepalingen uit de VCRO zonder concreet aan te geven voor welke inneming er toepassing zou kunnen worden gemaakt van welke uitzonderingsbepaling. Overigens dient opgemerkt te worden dat er zeer algemeen vier verschillende uitzonderingsregels worden aangehaald zonder concreet aan te geven welke bepaling zou kunnen worden toegepast op de voorliggende aanvraag. Laat staan dat de verwerende partij concreet aangeeft op welke bepaling zij concreet steunt om innemingen 3.9 en 11.6 te vergunnen in agrarisch gebied. De beslissing verwijst naar artikel 4.4.7, §2, artikel 4.4.5 en artikel 4.4.4, §1 VCRO zonder concreet aan te geven welke innemingen onder welke uitzonderingsregel vallen. Door te stellen dat natuurinrichtingswerken vergunbaar zijn onder artikel 4.4.5 VCRO doet de verwerende partij niets meer dan een open deur intrappen, aldus de verzoekende partijen.

Zelfs als aangenomen moet worden dat de motieven voldoende concreet zijn, dan nog dient vastgesteld te worden dat deze motieven niet als rechtens juiste motieven kunnen worden verantwoord. Zowel wat inneming 3.9 als 11.6 betreft blijkt zeer duidelijk dat de aangevraagde werken en handelingen strijdig zijn met de gewestplanbestemming agrarisch gebied. De innemingen voorzien ter hoogte van inneming 3.9.1 met een strook van vijf meter en 3.9.2 met een strook van drie meter het uitvoeren van natuurwerken, meer bepaald de aanplanting van hoogstammige bomen en dit bovenop de aanleg van een bestaande recreatieve weg. De werken ter hoogte van 3.9 zijn gesitueerd in landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Aanplanting van natuurvoorzieningen (hoogstambomen) binnen het agrarisch gebied zijn evident strijdig met de gewestplanbestemming want ze hebben geen betrekking op landbouw in de ruime zin.

Er kan niet worden voorgehouden dat de beoogde innemingen toch nog zouden kunnen worden gerealiseerd in toepassing van artikel 4.4.7, §2 of 4.4.4, §1 VCRO. De bestreden beslissing stelt vooreerst nergens dat er bij de aanplanting van groenstroken toepassing kan worden gemaakt van artikel 4.4.4, §1 VCRO. Het recreatief karakter van de innemingen kan hoogstens gelden voor de bestaande weg, maar niet voor de stroken waar natuurwerken worden uitgevoerd. De stroken kunnen dus niet onder de noemer sociaal-cultureel of recreatief medegebruik worden ondergebracht. Ook de toepassing van artikel 4.4.7, §2 VCRO is enkel mogelijk voor wandel- of ruiterspaden. Zoals gezegd zegt de bestreden beslissing evenmin dat voor inneming 3.9 toepassing kan worden gemaakt van de in artikel 4.4.7, §2 VCRO voorziene afwijkingsmogelijkheid, hoogstens is er een algemene en vage verwijzing naar artikel 4.4.7 VCRO. De verwijzing kan geen betrekking hebben op de bijkomende innemingen van drie respectievelijk vijf meter langsheen de perceelsgrenzen van de verzoekende partijen aangezien deze innemingen bedoeld zijn voor de uitvoering van natuurwerken (de inplanting van hoogstammige bomen).

Ten onrechte wordt gesteld dat inneming 3.9 vergunbaar zou zijn op grond van artikel 4.4.5 VCRO. De verzoekende partijen zetten in het bezwaarschrift reeds uiteen dat de impact van inneming 3.9 immers niet als beperkt te kwalificeren is, aangezien er enerzijds een grote grondinname (acht meter breed op 850 meter diep) gebeurde, en er anderzijds een rij hoogstambomen worden voorzien langsheen de perceelsgrens met de verzoekende partijen. Deze hoogstammen, zomereiken, zijn als bijzonder schadelijk te beschouwen voor de landbouwstructuur aangezien ze hoog groeien, diep wortelen en schade door zowel bladval als door het onttrekken van nutriënten en water aan de bodem zouden berokkenen (er is een nefaste invloed over de volledige lengte van het perceel voor een breedte van twintig meter). Uit de stukken en berekeningen van de verzoekende partijen blijkt zeer duidelijk dat het ruimtebeslag van de verbreding van het grazig wandelpad en de aanplanting van hoogstammen een zeer grote impact heeft op de agrarische structuur van het gebied. Verkeerdelijk –zo blijkt duidelijk uit het bezwaarschrift– stelt de verwerende partij dat de natuurinrichtingswerken “*op chirurgische wijze*” en met beperkte impact

zouden worden ingeplant. De bestreden beslissing is op dat punt alleszins onvoldoende gemotiveerd in die zin dat de bezwaren van de verzoekende partijen niet worden beantwoord en evenmin uit het dossier blijkt dat een chirurgische inplanting daadwerkelijk een beperkte impact zou hebben. Zeker voor inneming 3.9 blijkt er naast een onmiddellijke grondinname van acht x 850 meter ook sprake te zijn van een schadelijk effect op het perceel van de verzoekende partijen over de volledige lengte van aanplanting en voor een breedte van twintig meter. Quasi het volledige perceel wordt getroffen door deze ‘chirurgische’ ingreep. Deze zeer summiere motivering laat niet toe te besluiten dat er *in casu* wel degelijk sprake zou zijn van een ingreep (zonevreemd) voor natuur- en landschapswerken met beperkte impact.

2.

De verwerende partij antwoordt dat zoals bij de eerste beslissing het geval was, de bestreden beslissing eerst een weergave geeft van de geldende verordenende plannen, welke opsomming uiteraard identiek is aan de eerdere, vernietigde beslissing. De verzoekende partijen herhalen volgens de verwerende partij ten onrechte dat de verwerende partij zich zou beperken tot een aantal algemeenheden en standaardformuleringen zonder concreet na te gaan of de projecten niet in strijd zijn met de toepasselijke stedenbouwkundige voorschriften, en citeert het onderdeel *“toetsing aan de ordeningsplannen – goede aanleg van de plaats”*. De inrichtingswerkzaamheden, die worden onderverdeeld in projecten 2 t.e.m. 17 kaderen binnen een volgende fase van uitvoering van de ruilverkaveling waarvoor reeds verschillende stedenbouwkundige vergunningen werden verleend. Bij de beoordeling van de deelprojecten wordt aangegeven dat de meeste van deze projecten zich situeren in landschappelijk waardevol agrarisch gebied. De verwerende partij stelt dat de verzoekende partijen niet ernstig zijn waar zij stellen dat de motivering van de bestreden beslissing weinig zou verschillen van de door de Raad vernietigde vergunningsbeslissing. In allesbehalve algemene bewoordingen wordt draagkrachtig gemotiveerd wat de natuurinrichtingswerken concreet omvatten. Daarnaast wordt ook de beperkte impact op de agrarische omgeving verduidelijkt, hetgeen op zijn beurt de afwijking van de bestemming (landschappelijk waardevol) agrarisch gebied rechtvaardigt. Het kan niet de bedoeling zijn dat voor elke inneming concreet wordt aangegeven of deze uitzonderingsbepalingen effectief kunnen worden toegepast. Het is niet vereist dat de verwerende partij ieder deelaspect van een project punt na punt gaat beoordelen of deze stroken met het bestemmingsvoorschrift agrarisch gebied. Er werd een beoordeling in zijn geheel gemaakt waarbij afdoende gemotiveerd werd aangegeven waarom de aanvraag voor vergunning in aanmerking komt. De bestreden beslissing bevat duidelijke overwegingen waaruit blijkt dat het aangevraagde, waaronder de deelprojecten 3.9 en 11.6 ressorteren, op geldige wijze afwijkt van de bestemmingsvoorschriften agrarisch gebied. In de bestreden beslissing wordt wel degelijk aangegeven voor welke projecten de afwijkingsbepalingen van toepassing zijn. Voor de *“beperkte nieuwe tracés en delen van nieuwe wandelwegen die een recreatief gebruik kennen en gelegen zijn in agrarische gebieden”* wordt verwezen naar artikel 4.4.7 VCRO, samen te lezen met artikel 3, §1 van het Besluit Handelingen van Algemeen Belang.

Uit de nieuwe bestreden beslissing blijkt overduidelijk dat de argumentatie van de verzoekende partijen achterhaald is, en de verwerende partij de werken die betrekking hebben op de aanplanting en de aanleg van bomen en groenstroken heeft getoetst aan artikel 4.4.5 VCRO. Deze werken ressorteren niet onder de afwijkingsbepalingen van artikel 4.4.4, §1 en artikel 4.4.7, §2 VCRO. Het feit dat de verzoekende partijen zich niet kunnen vinden in de beoordeling van de verwerende partij op dit punt, betreft louter opportuiniteitskritiek en kan niet tot de onwettigheid van de beslissing leiden.

Voor zover de verzoekende partijen stellen dat ten onrechte wordt gesteld dat innemingen 3.9 en 11.6 vergunbaar zijn op grond van artikel 4.4.5 VCRO, en nergens uit de motivering blijkt dat de invloed op de bestemming agrarisch gebied beperkt blijft, verwijst de verwerende partij naar de

inhoud van de ingewonnen adviezen van het agentschap voor Natuur en Bos. Het gegeven dat de werken kaderen in een opwaardering van de ruilverkaveling en de impact op de omgeving zeer beperkt is, wordt ook bevestigd in het advies van het departement Landbouw en Visserij. De bezwaren van de verzoekende partijen werden weldegelijk onderzocht en beantwoord. Het feit dat zij ongegrond werden verklaard en de verzoekende partijen zich daar niet mee akkoord kunnen verklaren, brengt in geen geval de onwettigheid van de bestreden beslissing met zich mee. *In casu* gaat het om chirurgische ingrepen op het terrein, met name de aanplanting van hoogstammige bomen en de aanleg van de groenstrook waaromtrent unaniem werd geadviseerd dat deze de opwaardering van de ruilverkaveling tot gevolg hebben. Te meer, nu de bezwaren van louter burgerrechtelijke aard zijn. De motieven zijn vermeld in de bestreden beslissing zelf en geven op duidelijke en afdoende wijze weer waarom de verwerende partij tot die beslissing is gekomen, omdat de werken een aanzienlijke verbetering van de landschappelijke en natuurbeheerssituatie impliceren. Er kon dan ook regelmatig en rechtmatig toepassing gemaakt worden van artikel 4.4.7 en 4.4.4 VCRO voor wat de aanleg van de recreatieve wandel- en/of ruiterspaden betreft, en artikel 4.4.5 VCRO wat de aanplant van hoogstammen en de aanleg van groenstroken betreft, én dit alles komt daarenboven de goede ruimtelijke ordening ten goede.

3.

De eerste tussenkomende partij stelt dat er wel degelijk een onderzoek naar de planologische verenigbaarheid werd gevoerd, en de verzoekende partijen dit ook wel inzien. De eerste tussenkomende partij citeert de bestreden beslissing wat de rubriek *“geldende verordenende plannen”* betreft, en besluit dat niet kan worden ontkend dat de geldende verordenende plannen evenals tal van andere ruimtelijke gegevens expliciet en duidelijk in de beoordeling werden betrokken. De verzoekende partijen zouden zich schromelijk vergissen waar zij stellen dat de beslissing bijna niet gewijzigd zou zijn ten aanzien van de eerste, vernietigde beslissing. De eerste tussenkomende partij citeert de rubriek *“toetsing aan ordeningsplannen – goede aanleg van de plaats”* uit de bestreden beslissing. Ook naar het omvangrijke MER-rapport van 21 januari 2001 - dat conform de actualiteitstoets niet aan actualiteit heeft ingeboet - wordt in de bestreden beslissing gewezen. Dit MER-rapport toetst het project evenzeer af aan onder meer de stedenbouwkundige voorschriften en de betrokken plannen. Het openbaar onderzoek en de adviezen – stuk voor stuk (al dan niet voorwaardelijk) gunstig – werden bij de beoordeling betrokken. De eerste tussenkomende partij geeft weer hoe het bezwaar van de verzoekende partijen werd beantwoord in de bestreden beslissing.

Er wordt in de bestreden beslissing onderzocht wat concreet op de bouwplaats toegelaten is en puntsgewijs wordt gemotiveerd aangegeven welke werken bestemmingsconform worden geacht, en waarom de voorziene functie niet geacht kan worden in het gedrang te worden gebracht. De verwerende partij geeft zelf aan dat de natuurinrichtingswerken niet conform de gewestplanvoorschriften zijn omdat ze niet in functie van landbouw staan. Er kan echter toepassing worden gemaakt van artikel 4.4.5 VCRO. De vergunningverlenende overheid vervolgt dat de natuurinrichtingswerken in functie van natuur- en landschapszorg staan en de landschappelijke en natuurwaarden van het gebied verhogen. De natuurinrichtingswerken en de exacte locaties werden zeer grondig bestudeerd en vervolgens chirurgisch aangebracht, derwijze dat de impact op de omgeving beperkt kon worden gehouden en de landbouweigen functie binnen de (landschappelijk waardevolle) agrarische gebieden niet in het gedrang wordt gebracht. Deze werken kaderen tevens in de opwaardering van de ruilverkaveling zelf, zonder echter de fundamentele principes van de ruilverkaveling uit het oog te verliezen. Het gaat ook effectief om slechts zeer bescheiden ingrepen, die bezwaarlijk kunnen geacht worden *“de verwezenlijking van de algemene bestemming in het gedrang te brengen”*. Een herverkaveling schept net de mogelijkheden voor een herverdeling van gronden voor ook andere doeleinden, zoals bosuitbreiding, recreatie, natuur,... Ook voorziet de Ruilverkavelingswet er expliciet in dat de totale oppervlakte van de gronden mag worden aangewend voor de maatregelen van landinrichting. De eerste tussenkomende partij verwijst naar

artikel 62 van de Ruilverkavelingswet. Ook hier wordt, specifiek met betrekking tot de percelen van de verzoekende partijen, en meer in het bijzonder tot maatregel 3.9 en 11.6, dieper op ingegaan, bij monde van het college van burgemeester en schepenen én de bevoegde minister.

Ruilververkaveling blijft, aldus de eerste tussenkomende partij, ten dienste staan van de landbouw, maar net om deze landbouwdoelstelling en de verschillende functies van deze landbouw en platteland te ondersteunen, kan de ruilverkaveling putten uit een hele reeks maatregelen die worden ingezet voor een duurzame en integrale inrichting van het platteland: het aanleggen en herstellen van wegen, het inrichten van kavels, het aanleggen van fietspaden, wandelpaden en ruiterspaden, het herinrichten van kwetsbare valleigebieden, erfbeplanting en hoevebeplanting, het aanleggen van wachtbekkens,... De werken waarvoor door de eerste tussenkomende partij een stedenbouwkundige aanvraag werd ingediend, worden door de verzoekende partijen 'overroepen' en zelfs 'opgeblazen'. Stuk voor stuk geeft de bestreden beslissing niet alleen de concrete bestemming aan, maar wordt er ook aangegeven waarom de voorziene werken binnen deze bestemming moeten worden toegelaten. De bestaande hagen in (landschappelijk waardevol) agrarisch gebied worden behouden, of er worden nieuwe hagen aangeplant. Naast bestaande landbouwwegen in ditzelfde gebied, worden struiken of bomen aangeplant, nieuwe afsluitingen geplaatst of bestaande afsluitingen verplaatst. Alleszins komt de landbouweigen functie binnen de agrarische gebieden hierdoor hoegenaamd niet in het gedrang.

Vermits de grootschaligere ingrepen, zoals de aanleg van bossen, zich in de daartoe geëigende gebieden situeren zoals bos- en natuurgebieden, doet er zich hier ook géén bestemmingsconflict voor. De aanplant van een groenscherm aan de zuidelijke rand en in het industriegebied aan de Letterbeek is eveneens een bestemmingsconforme invulling van een bufferzone. Eveneens bestemmingseigen is een groenscherm in een zone voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen van en palend aan de E40. Qua nieuwe tracés en delen van nieuwe wandelwegen met het oog op recreatief gebruik in agrarische gebieden, geldt dat dergelijke projecten in het algemeen belang zijn en slechts een ruimtelijk beperkte impact hebben, zodat hoe dan ook mag worden afgeweken van de stedenbouwkundige voorschriften (artikel 4.4.7 VCRO *juncto* artikel 3, §1 a) van het Besluit Handelingen van Algemeen Belang). Naast de handelingen die gericht zijn op de verwezenlijking van de concrete bestemming, kunnen – zo wordt eveneens met verwijzing naar artikel 4.4.4, §1 VCRO aangegeven – handelingen worden vergund gericht op het sociaal-cultureel of recreatief medegebruik voor zover ze door hun beperkte impact de verwezenlijking van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen. Dat laatste is, zo wordt duidelijk aangegeven, geenszins het geval, gezien net de beperkte ruimtelijke impact van de paden. De verzoekende partijen slagen er niet in aan te tonen dat een bepaald gebied hetzij niet bestemmingsconform zou zijn, hetzij een niet-toegelaten afwijking van de stedenbouwkundige voorschriften zou vormen, hetzij handelingen zouden worden vergund die niet zouden gericht zijn op het sociaal-cultureel of recreatief medegebruik en slechts een beperkte impact hebben die de verwezenlijking van de algemene bestemming niet in het gedrang brengt, hetzij handelingen zouden betreffen die hier weliswaar op gericht zouden zijn, maar een meer dan slechts beperkte impact zouden hebben die de verwezenlijking van de algemene bestemming in het gedrang brengen.

Ook concreet wat de door de verzoekende partijen geproblematiseerde percelen betreft, komt de landbouweigen functie van deze gebieden niet in het gedrang en slagen de verzoekende partijen er niet in van het tegendeel te overtuigen. Het tegendeel beweren gaat kennelijk tegen beter weten in. De verzoekende partijen lijken eenvoudigweg geen vrede te kunnen nemen met de inneming van de gronden als zodanig. Terwijl dit geheel natuurlijk wel, volgens en binnen de principes van de inbreng, de berekening van de puntenwaardes, de toedeling en de herverkaveling, werd berekend, gewaardeerd en gecompenseerd. De maatregelen 3.9 en 11.6 hebben slechts een ruimtelijk beperkte impact zodat van de stedenbouwkundige voorschriften mag worden afgeweken.

De verzoekende partijen slagen er niet in te staven dat de werken meer dan een beperkte impact zouden hebben, die niet zou kunnen worden toegestaan binnen het geheel van de ruilverkaveling, die net – ook beleidsmatig en wettelijk bepaald – dergelijke inrichtings- en verzorgingswerken op het oog heeft in het kader van de duurzame landbouwonwikkeling. Het gaat om zeer bescheiden landschappelijke ingrepen. Anderszins beweren slaat nergens op.

De eerste tussenkomende partij verwijst vervolgens naar het van toepassing zijn van artikel 11 en 15 van het Inrichtingsbesluit, artikel 4.4.1, §1 VCRO, artikel 4.4.5 VCRO en artikel 4.4.7, §2 VCRO.

De eerste tussenkomende partij stelt verder dat in navolging van het vernietigingsarrest van 24 mei 2016, de planologische verenigbaarheid van de aangevraagde werken afdoende concreet gemotiveerd werd. In de mate dat de Raad aangaf dat natuurinrichtingswerken eerder betrekking lijken te hebben op zogenaamd ‘medegebruik inzake natuurschoon’ zoals bedoeld in artikel 4.4.5 VCRO, wordt deze bepaling nu ook terecht mee in de beoordeling betrokken en wordt concreet aangegeven en gemotiveerd dat aan de toepassingsvoorwaarden is voldaan, in het bijzonder de daarin gestelde vereiste dat deze handelingen de verwezenlijking van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen. Met verwijzing naar voormelde bepalingen wordt concreet gemotiveerd op welke wijze de betrokken bepalingen doorspelen op de werken *in casu*, derwijze dat ook voor de verzoekende partijen duidelijk is dat met de aangevraagde werken die betrekking hebben op hun percelen, rechtsgeldig wordt afgeweken van de bestemmingsvoorschriften binnen het (landschappelijk waardevolle) agrarische gebied. De verzoekende partijen lijken echter louter genoeg te nemen met een loutere herhaling van hun eerste middel uit de eerste procedure, en weigeren halsstarrig in te zien dat thans wel degelijk aan de verzuchtingen van de Raad werd tegemoet gekomen. De verzoekende partijen geven eigenlijk impliciet zelf aan dat zij wel degelijk kennis hebben kunnen nemen van de motieven, dat zij deze motieven begrijpen en dat zij ook in staat zijn (een poging te ondernemen) om deze motieven inhoudelijk te betwisten. De verzoekende partijen gaan meerdere bruggen te ver waar zij menen dat inneming per inneming, punt per punt, zou moeten worden gemotiveerd waarom de werken mogelijk worden geacht. Er mag niet worden vervallen in een overdreven formalisme en het is dan ook geenszins vereist dat een uitvoerige motivering wordt gewijd aan wat reeds voortvloeit uit de toepasselijke reglementering, noch is er strikt genomen een verwijzing nodig naar gegevens die de verzoekende partijen reeds kennen of naar evidenties en de motieven van de voorbereidende handelingen. De eerste tussenkomende partij verwijst in dat verband naar de MER, waarin uitgebreid wordt ingegaan op de maatregelen en de toelaatbaarheid ervan. De motivering die daar wordt gehanteerd, dient niet nogmaals in de vergunning zelf te worden opgenomen.

4.

De verzoekende partijen repliceren dat de verwerende en de eerste tussenkomende partij zich schromelijk vergissen, nu uit de motieven van de beslissing blijkt dat de verwerende partij hoogstens een beoordeling *in globo* heeft gemaakt wat betreft de toepasselijke stedenbouwkundige voorschriften. Anders dan bij de eerste vernietigde vergunningsbeslissing wordt er thans wel gesteld dat er voor wat de aanleg van groenstroken en boomaanplantingen betreft, afgeweken wordt van de gewestplanbestemming, maar deze beoordeling is weinig concreet. Evident dienen de verzoekende partijen hun middel zoals uiteengezet in de vorige procedure te hernemen. De verwerende partij beperkt zich in de bestreden beslissing tot een aantal algemeenheden en standaardformuleringen zonder concreet na te gaan of de beoogde innemingen niet in strijd zijn met de toepasselijke stedenbouwkundige voorschriften. Zeer algemeen worden vier verschillende uitzonderingsregels aangehaald zonder concreet aan te geven welke bepaling er zou kunnen worden toegepast op de voorliggende aanvraag. Laat staan dat de verwerende partij concreet zou aangeven op welke bepaling zij zich steunt om innemingen 3.9 en 11.6 te vergunnen in agrarisch gebied. Er wordt hoogstens gesteld dat natuurinrichtingswerken vergunbaar zijn onder artikel 4.4.5 VCRO. De kritiek uiteengezet in

randnummer 79-99 van het verzoekschrift, met name het gegeven dat de impact op de innemingen op het aanpalende agrarisch gebied niet als beperkt kan worden terzijde geschoven, wordt door de verwerende en de eerste tussenkomende partij nauwelijks ontmoet. Nochtans geldt er voor de verwerende partij een verscherpte motiveringsplicht gelet op het uitdrukkelijke en zeer concrete bezwaar van de verzoekende partijen. Zij hebben uitdrukkelijk gewezen op de negatieve impact van de aanplant van zomereiken langsheen een graasweide voor wat betreft de landbouwkundige waarde en de productiviteit van de graasweide in kwestie, kritiek die in de bestreden beslissing nergens wordt ontmoet. De algemene bewering dat de impact van de werken op de omgeving beperkt zou zijn, betreft niets meer dan een stijlformule. De stelling van de eerste tussenkomende partij dat de negatieve aspecten van de natuurinrichtingswerken op de aanpalende landbouwpercelen via de puntenregeling zouden zijn verrekend, raakt kant noch wal aangezien de schade aan het naburige weiland zich niet vertaald ziet in de puntenregeling. Er is alleszins niets van terug te vinden in de motieven van de bestreden beslissing, aangezien zij deze aangelegenheid afdoet als een discussie van louter burgerrechtelijke aard/eigendoms kwestie. Met de bemerking dat de impact op de innemingen *in concreto* gering zou zijn omdat deze in rekening zou zijn gebracht bij de puntentelling mag alleszins geen rekening worden gehouden, aangezien de opmerking enerzijds slechts aangehaald wordt door de gemeente Sint-Lievens-Houtem in haar advies en de verwerende partij geen uitgewerkte motivering heeft ontwikkeld waarin de toebedeling van de punten wordt aangehaald als element ter beperking van de impact van de aanvraag op de omgeving. Dit kan ook niet aangezien het één niets te zien heeft met het ander. Bij een puntentelling wordt er immers geen verrekening gedaan van schade door hoogstammen aan de productiviteit van een buurtperceel, maar worden enkel grondinnames verrekend. Er is op dat punt geen enkele verrekening gebeurd (de verzoekende partijen hebben om die reden nog een procedure lopen bij de vrederechter). Ook de bestreden beslissing laat de schadelijke impact van de aanvraag op de naastliggende weide volledig buiten beschouwing. Slechts een theoretisch standpunt wordt ingenomen dat de schadelijke impact van de aanvraag op de omliggende weilanden geen aspect van goede ruimtelijke ordening zou uitmaken (*quod certe non*). De bestreden beslissing laat de schadelijkheid van de hoogstammen voor het buurperceel, zoals uitdrukkelijk aangehaald in het kader van het bezwaarschrift en het verzoekschrift, volledig buiten beschouwing. Overigens is de betwisting omtrent de puntentelling thans nog steeds hangende voor de bevoegde vrederechter, gelet op het feit dat de negatieve impact van deze werken niet in rekening werd gebracht in de puntenberekening. De zaak is naar de bijzondere rol verwezen door de vrederechter, dit in afwachting van een uitspraak van de Raad met betrekking tot de wettigheid van de stedenbouwkundige vergunning waarmee de natuur- en landschapswerken vergund zijn.

5.

De verwerende partij voegt aan haar betoog toe dat de verzoekende partijen grotendeels herhalen wat er in het inleidend verzoekschrift wordt gesteld. Wat de aangevoerde verscherpte motiveringsplicht betreft, stelt zij dat de verzoekende partijen niet aantonen waaruit die verscherpte motiveringsplicht in hoofde van de verwerende partij moet blijken. In de antwoordnota wordt bij de bespreking van het eerste en tweede middel op basis van vaststaande rechtspraak het tegenovergestelde aangetoond, namelijk dat de verwerende partij niet kan worden verplicht om de ingediende bezwaren punt na punt te beantwoorden. De formele motiveringsplicht houdt niet in dat in het bestreden besluit op de tijdens het openbaar onderzoek door de verzoekende partijen ingediende bezwaren diende geantwoord te worden. Bovendien werd wél tegemoet gekomen aan het concreet geformuleerde bezwaar van de verzoekende partijen. De weerlegging van de bezwaren van de verzoekende partijen door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Sint-Lievens-Houtem wordt volledig overgenomen in de bestreden beslissing en ook de verwerende partij formuleert hieromtrent nog een eigen standpunt. In zoverre wordt gesteld dat over hun bezwaar met betrekking tot de impact van de hoogstammen op de productiviteit van de naastliggende graasweide enkel een theoretisch standpunt wordt ingenomen, is dit niet correct. De verwerende partij verwijst op dit punt naar haar antwoordnota. Het is daarnaast volgens de

verwerende partij zo dat dit bezwaar van burgerrechtelijke aard is, en uitsluitend behoort tot de bevoegdheid van de burgerlijke rechtbanken.

6.

De eerste tussenkomende partij voegt aan haar eerder verweer toe dat de verzoekende partijen plots ook de verwijzing door de eerste tussenkomende partij naar de behandeling van de bezwaarschriften door het college van burgemeester en schepenen van Sint-Lievens-Houtem bekritisieren. Dit systeem is gekend, rechtmatig en geregeld bij de Ruilverkavelingswet. Het is niet verkeerd de werkwijze en de doelstelling van een herverkaveling in herinnering te brengen evenals het belang, de doelstelling en de inhoud van een ruilverkavelingsprocedure. Hierbij werd wel concreet ingegaan op maatregel 3.9 en maatregel 11.6. Dat eigendomskwesties van burgerrechtelijke aard zijn, kan niet worden genegeerd en al helemaal niet worden ontkend door de verzoekende partijen, laat staan dat de juistheid van de beoordeling van de bezwaren in vraag kan worden gesteld. Er kan niet worden meegestapt in het tegen beter weten in blijven beweren dat de werken strijdig zijn met de gewestplanbestemming agrarisch gebied en zelfs – gelet op de nochtans beperkte impact van de werken – beweren dat die werken geen toegestane afwijking zouden uitmaken. De ruimtelijke impact van de maatregelen 3.9 en 11.6 is dermate beperkt dat effectief van de stedenbouwkundige voorschriften mag worden afgeweken. Hierbij mag er evident ook aandacht voor zijn dat dit kadert binnen het geheel van de ruilverkaveling, die dergelijke landinrichtings- en landverzorgingswerken – overigens zeer bescheiden landschappelijke ingrepen – net mogelijk maakt in het kader van duurzame landbouwontwikkeling. De motivering nog langer en blijvend bestempelen als *‘in globo’*, *‘vaag’*, en *‘te weinig concreet’*, is kennelijk naast de kwestie. De verzoekende partijen drijven het volgens de eerste tussenkomende partij te ver waar zij blijven menen dat nog eens inneming per inneming, punt per punt zou moeten worden gemotiveerd waarom de werken mogelijk worden geacht. Een al te overdreven formalisme is daarbij niet aan de orde.

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partijen stellen in essentie dat de verwerende partij zich wat de beoordeling van de planologische verenigbaarheid betreft tot algemeenheden en standaardformuleringen beperkt zonder concreet onderzoek. De verwerende partij zou zich tot een opsomming van afwijkingsbepalingen 4.4.5 VCRO, artikel 4.4.7 VCRO en artikel 4.4.4, §1 VCRO beperken zonder concreet aan te geven voor welke inneming er toepassing zou kunnen worden gemaakt van welke uitzonderingsbepaling.

De verzoekende partijen bekritisieren verder de beoordeling van de planologische verenigbaarheid van de ingrepen die voorzien zijn op hun eigendom (zogenaamde ‘innemingen’ 3.9 en 11.6).

2.

Uit beplantingsplan ‘massa 3’ blijkt dat het deelproject 3.9 voorziet in de aanleg van twee stroken voor groenaanplanting. Het deelplan 3.9.1 voorziet in de aanleg van een verharding en naastliggend een bomenrij. Daarna en hierop aansluitend voorziet het deelplan 3.9.2 in het aanleggen van een ‘grazig wandelpad’ met hiernaast een aanplant van een bomenrij. Het wordt niet betwist dat deze handelingen volgens het gewestplan Aalst-Ninove-Geraardsbergen-Zottegem gelegen zijn in landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

Uit beplantingsplan ‘massa 11’ blijkt dat het deelplan 11.6 voorziet in het aanplanten van groenvoorzieningen (‘aanplant bosgoed’). Het wordt niet betwist dat deze handelingen volgens het toepasselijke gewestplan gelegen zijn in agrarisch gebied.

3.

Volgens artikel 11 van het Inrichtingsbesluit zijn de agrarische gebieden bestemd voor de landbouw in de ruime zin. Behoudens bijzondere bepalingen mogen de agrarische gebieden enkel bevatten de voor het bedrijf noodzakelijke gebouwen, de woning van de exploitanten, benevens verblijfsgelegenheid voor zover deze een integrerend deel van een leefbaar bedrijf uitmaakt, en eveneens para-agrarische bedrijven.

Natuurinrichtingswerken en recreatieve voorzieningen zijn, naar de letter bekeken, niet conform het toepasselijke gewestplanvoorschrift agrarisch gebied. Deze werken en handelingen hebben immers geen betrekking op landbouw in de ruime zin.

De verwerende partij toetst de aanvraag, voor zover die afwijkt van de geldende bestemmingsgebieden, als volgt aan artikel 4.4.7, §2, artikel 4.4.4, §1 en artikel 4.4.5 VCRO:

“...

De meeste deelprojecten situeren zich in landschappelijk waardevol agrarisch gebied en vaak palend aan natuurgebied. Heel wat inrichtingsaspecten van de aanvraag zijn gelegen in natuurgebied. De aanvraag in het (landschappelijk waardevol) agrarisch gebied voorziet in heel wat natuurinrichtingswerken, zoals het aanplanten van bomen en de aanleg van groenstroken. Deze werken zijn niet conform de gewestplanbestemming omdat ze niet in functie staan van de landbouw. Hiervoor kan echter gebruik gemaakt worden van artikel 4.4.5. van de VCRO: "In alle bestemmingsgebieden kunnen, naast de handelingen die gericht zijn op de verwezenlijking van de bestemming, ook handelingen worden vergund die gericht zijn op de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van de natuur en het natuurlijk milieu en van landschapswaarden, voor zover ze door hun beperkte impact de verwezenlijking van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen. De Vlaamse Regering kan nadere regelen bepalen voor de toepassing van het eerste lid."

Deze natuurinrichtingswerken staan in functie van natuur- en landschapszorg. Ze zorgen ervoor dat de landschappelijke en natuurwaarden van het gebied verhogen. Ter zake kan ook verwezen worden naar het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos. Deze natuur-inrichtingswerken en de exacte locaties hiervoor werden zeer grondig bestudeerd en worden als het ware chirurgisch aangebracht, rekening houdend met de omgeving.

Het is duidelijk dat op, die manier de impact hiervan op de omgeving zeer beperkt is en de landbouweigen functie binnen de (landschappelijk waardevol) agrarische gebieden niet in het gedrang gebracht wordt. De werken kaderen in een opwaardering van de ruilverkaveling, zonder de fundamentele principes van de ruilverkaveling uit het oog te verliezen. Dit vindt trouwens bevestiging in het advies van het Departement Landbouw en Visserij.

De grootschaligere ingrepen, zoals de aanleg van bossen, situeren zich in de daartoe geëigende gebieden, zoals natuur- en bosgebieden. Er doet zich hier dus geen bestemmingsconflict voor.

Er wordt aan de zuidelijke rand van en ook in het industriegebied palende aan de Letterbeek een groenscherm voorzien. Deze aanplant is een bestemmingsconforme invulling van de bufferzone, zoals bepaald voor de industriegebieden.

De aanleg van het groenscherm in de zone voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen ten noorden van en palend aan de E40 vormt eveneens een bestemmings-eigen invulling van het met groen (grotendeels bomen) ingevulde terrein waar qua infrastructuur enkel een gsm-mast voorkomt.

Voor de beperkte nieuwe tracés en delen van nieuwe wandelwegen die een recreatief gebruik kennen en gelegen' zijn in agrarische gebieden wordt verwezen naar artikel 4.4.7. van de VCRO: "In een vergunning voor handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben, mag worden afgeweken van stedenbouwkundige voorschriften en verkavelingsvoorschriften. Handelingen van algemeen belang kunnen een ruimtelijk beperkte impact hebben vanwege hun aard of omvang, of omdat ze slechts een wijziging of uitbreiding van bestaande of geplande infrastructuur of voorzieningen tot gevolg hebben."

Dit artikel moet samen gelezen worden met het besluit Van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2, en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester. Artikel 3, §1, van dit uitvoeringsbesluit stelt: "Als handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben, als vermeld in artikel 4.4.7, § 2, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, worden de handelingen beschouwd die betrekking hebben op: 1° de aanleg, wijziging of uitbreiding van: a) openbare fiets-, ruiters- en wandelpaden, en andere paden ten behoeve van de zwakke weggebruiker".

Artikel 4.4.4, §1, van de VCRO stelt bovendien dat in alle bestemmingsgebieden, naast de handelingen die gericht zijn op de verwezenlijking van de bestemming, ook handelingen kunnen worden vergund die gericht zijn op het sociaal-culturele of recreatieve medegebruik, voor zover ze door hun beperkte impact de verwezenlijking van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen. In casu gaat het om zeer bescheiden landschappelijke ingrepen, Gezien de beperkte ruimtelijke impact van de paden, voldoet deze ingreep aan voornoemde regelgeving.
..."

Aldus blijkt dat de verwerende partij natuurinrichtingswerken, zoals het aanplanten van bomen en de aanleg van groenstroken, niet verenigbaar met de gewestplanbestemming acht, maar meent dat met toepassing van artikel 4.4.5 VCRO van de gewestplanbestemming (landschappelijk waardevol) agrarisch gebied kan worden afgeweken. Wat betreft de beperkte nieuwe tracés en delen van nieuwe wandelwegen verwijst zij naar artikel 4.4.7 VCRO, samen gelezen met artikel 3 van het Besluit Handelingen van Algemeen Belang, alsook artikel 4.4.4, §1 VCRO.

Het bezwaarschrift dat de verzoekende partijen in het kader van het openbaar onderzoek indienden, vermeldt:

“ ...

Uit de schadeberekening die bezwaarindieners in bijlage voegen, blijkt dat de strook waarbinnen deze schade zal worden geleden oplopen tot 22 meter i.e. de hoogte van de bomen langsheen een afstand van 850 meter.

De aanplanting van de bomen legt zodoende een zeer groot ruimtebeslag op het agrarisch gebied.

De aanwezigheid van de hoogstammige bomen verhindert zodoende dat dat basisbestemming van de eigendom van bezwaarindieners ten volle zou kunnen worden benut. Om voormelde redenen is aanleg van een recreatief pad en het aanplanten van bomen met de daarmee gepaard gaande grondinnames strijdig met de goede ruimtelijke ordening. Deze grondinnames zijn ruimtelijk niet inpasbaar in het agrarisch gebied en belemmeren de realisatie van de basisbestemming van het gebied. Om die reden dient de stedenbouwkundige vergunning voor inneming 3.9 te worden geweigerd.

...

De verwerende en de eerste tussenkomende partij kunnen worden gevolgd voor zover zij stellen dat niet noodzakelijk voor elke inneming/elk perceel/elk onderdeel van het project de bestemmingsconformiteit concreet dient te worden gemotiveerd als daarover geen discussie kan bestaan.

Het voorgaande belet echter niet dat de verwerende partij de bestemmingsconformiteit concreet moet onderzoeken, in het bijzonder wanneer die bestemmingsconformiteit als in kwestie wordt betwist. Uit het bezwaarschrift kan tevens blijken dat de verzoekende partijen de natuurinrichtingswerken hoegenaamd niet als beperkt opvatten.

Volgens artikel 4.4.5 VCRO kunnen in alle bestemmingsgebieden, naast de handelingen die gericht zijn op de verwezenlijking van de bestemming, ook handelingen worden vergund *“die gericht zijn op de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van de natuur en het natuurlijk milieu en van de landschapswaarden, voor zover ze door hun beperkte impact de verwezenlijking van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen”*.

Deze bepaling gaat terug op artikel 145^{sexies}, §1 DRO, zoals ingevoegd bij artikel 4 van het decreet van 22 april 2005. Uit de parlementaire voorbereiding bij voormeld decreet van 22 april 2005 blijkt dat het gaat om handelingen of werken die gericht zijn op het behoud of het versterken van natuurwaarden of landschappelijke waarden die, naar de letter bekeken, niet conform het toepasselijke gewestplanvoorschrift zijn. Daarbij wordt onder andere als voorbeeld gegeven het aanleggen van een houtkant in agrarisch gebied.

De Raad beschikt wat de beoordeling van het ‘beperkt’ karakter van de impact op de algemene bestemming slechts over een marginaal toezicht, en kan zijn beoordeling niet in de plaats stellen van de vergunningverlenende overheid.

De Raad dient echter vast te stellen dat de verwerende partij in uiterst algemene bewoordingen – alle natuurinrichtingswerken in globaliteit bekeken – oordeelt dat de impact op de omgeving ‘zeer beperkt’ is, de landbouweigen functie niet in het gedrang wordt gebracht en de werken kaderen in de opwaardering van de ruilverkaveling en ook het departement Landbouw en Visserij gunstig advies heeft uitgebracht.

Daargelaten de vaststelling dat het departement Landbouw en Visserij in het advies van 21 mei 2012 niet meer vaststelde dan dat *“deze werken noodzakelijk zijn om in dit gebied een ruilverkaveling nieuwe stijl te realiseren is er uit landbouwkundig oogpunt geen bezwaar”*, blijkt niet op grond van welke gegevens de verwerende partij van oordeel is dat alle natuurinrichtingswerken in (landschappelijk waardevol) agrarisch gebied zonder onderscheid, in bijzonder wat betreft de aanplanting van groenstroken ter hoogte van innemingen 3.9 en 11.6, een beperkte impact hebben. De loutere omstandigheid dat deze werken ‘chirurgisch’ worden ingeplant, impliceert niet dat die chirurgische ingrepen niet meer dan beperkte impact kunnen hebben, van die aard de verwezenlijking van de bestemming agrarisch gebied in het gedrang te kunnen brengen.

Ervan uitgaan dat alle natuurinrichtingswerken een beperkt karakter hebben, zou de zinsnede in artikel 4.4.5 VCRO dat deze werken *“door hun beperkte impact de verwezenlijking van de algemene bestemming niet in het gedrang [mogen] brengen”*, zinledig maken. De omstandigheid dat er (in 2002) voor de ruilverkaveling een MER werd opgesteld, neemt niet weg dat de verwerende partij een eigen concreet onderzoek naar de planologische conformiteit moet voeren.

De bestreden beslissing schendt zodoende artikel 11 van het Inrichtingsbesluit, artikel 4.4.5 VCRO en de artikelen 2 en 3 van de Motiveringswet.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen voeren in het tweede middel de schending aan van artikel 4.3.1, §1, 2° *juncto* artikel 4.3.1, §2, 1° VCRO, de artikelen 4.2.24, §1, §3 en §4 VCRO en van de beginselen van behoorlijk bestuur, meer bepaald het redelijkheidsbeginsel en “*het formele motiveringsbeginsel en de art. 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen*”.

De verzoekende partijen voeren aan dat de verwerende partij de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening niet afdoende onderzoekt, niettegenstaande het betoog in het bezwaarschrift van de verzoekende partijen dat inneming 3.9 niet in overeenstemming met de goede ruimtelijke ordening is omdat de inneming voorziet in de aanleg van een groenstrook langs een bestaande aardeweg en langsheen de openbare weg Bruisbeke en een groot ruimtebeslag legt op het agrarisch gebied en het agrarisch gebruik van de weide en de basisbestemming van het gebied belemmert. De inname heeft betrekking op een oppervlakte van 6.800 m² en genereert een landbouwkundige schade van 2.000 euro per jaar (graasweide) en 4.000 euro bij gebruik als maaibeide of akkerland. De verzoekende partijen verwijzen in dat verband eveneens naar het ingediende bezwaarschrift. In de bestreden beslissing wordt met geen woord gerept over de functionele inpasbaarheid, het ruimtegebruik en de hinderaspecten die gepaard gaan met de uitvoering van de inneming. Er wordt zelfs niet concreet verwezen naar de inneming. De nadelige aspecten van inneming 3.9 komen niet aan bod, noch in het kader van de weerlegging van de bezwaren, noch in het kader van de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening. De minister komt er hoogstens toe te stellen dat de voorziene werken toegelaten zijn in het kader van de uitvoering van de wet van 11 augustus 1978 tot aanvulling van de wet van 22 juli 1970. Het gegeven dat voornoemde wet werken inzake landschapszorg en landinrichting zou toelaten, doet geen afbreuk aan de verplichting om in het kader van de beoordeling van landinrichtingswerken na te gaan of de aanvraag *in concreto* verenigbaar is met de goede ruimtelijke ordening. De wet op de ruilverkaveling voorziet daaromtrent immers niet in een vrijstelling.

2.

De verwerende partij voert aan dat het tweede middel onontvankelijk is in zoverre de schending van artikel 4.3.1, §1, 2° en artikel 4.2.24, §1, §3 en §4 VCRO ingeroepen wordt zonder uiteen te zetten waarom deze bepalingen geschonden zouden zijn. Tevens wordt de schending van het redelijkheidsbeginsel en het formele motiveringsbeginsel niet verduidelijkt, zodat het middel ook wat de beweerdde schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur betreft, onontvankelijk is.

De verwerende partij stelt dat zij de legaliteit en opportuniteit van de aanvraag onderzoekt en dat zij daarbij niet verplicht is om de ingediende bezwaren punt na punt te beantwoorden. De verwerende partij verwijst naar de weerlegging van de bezwaren van de gemeente Sint-Lievens-Houtem, stelt dat de verwerende partij dat standpunt volledig overneemt en een eigen standpunt met betrekking tot de geformuleerde bezwaren van de verzoekende partijen inneemt (citaat). Ten onrechte zouden de verzoekende partijen stellen dat de verwerende partij geen aandacht heeft besteed aan deelproject 3.9 (of aan deelproject 11.6 of overige bezwaren). De formele

motiveringsplicht houdt niet in dat in de bestreden beslissing de tijdens het openbaar onderzoek door de verzoekende partijen geuite bezwaren moeten beantwoord worden. Die bezwaren zijn slechts één van de beoordelingselementen die de overheid moet toelaten om zich met kennis van zaken een beeld te vormen van het algemeen belang. Uit het antwoord op de geformuleerde bezwaren blijkt impliciet en expliciet dat zij in de besluitvorming werden opgenomen. Er bestaat in hoofde van de overheid een plicht om bezwaarschriften op ernstige wijze te behandelen, maar niet om ze in te willigen. De bestreden beslissing vermeldt de juridische en feitelijke overwegingen die aan de beslissing ten grondslag liggen en er werd concreet nagegaan of de aanvraag verenigbaar is met de goede ruimtelijke ordening waarbij niet enkel verwezen wordt naar de Ruilverkavelingswet. Uit de uiteenzetting van het middel blijkt dat de verzoekende partijen de motieven van de bestreden beslissing wel degelijk kennen, maar ze bekritisieren omdat ze het niet eens zijn met de beoordeling. Loutere opportunistiekritiek kan niet tot de vernietiging van de bestreden beslissing leiden.

3.

De eerste tussenkomende partij stelt dat de verzoekende partijen hun tweede middel uit de 'vorige procedure' eveneens zo goed als herhalen. De eerste tussenkomende partij stelt dat over de schending van de artikelen 4.2.24, §1, §3 en §4 VCRO met geen woord gerept wordt, net als over het redelijkheidsbeginsel, het formele motiveringsbeginsel en de artikelen 2 en 3 van de Motiveringswet. Het staat vast dat de verzoekende partijen nalaten 'duidelijke' middelen te formuleren die 'voldoende' worden uiteengezet. Nochtans kan enkel de naleving van de vereiste om middelen op voormelde wijze te formuleren de rechten van verdediging en van behoorlijk procesverloop waarborgen. Het loutere feit dat de tussenkomende partij zich toch de moeite getroost de 'argumentatie' van antwoord te dienen, houdt geenszins een aanvaarding in van de conceptie van een 'middel'. Het middel is in die mate onontvankelijk.

De eerste tussenkomende partij stelt verder dat de verzoekende partijen ten onrechte voorhouden dat de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening niet concreet in de beoordeling zou betrokken zijn. Ook de bezwaren die daaromtrent zijn ingediend, werden op afdoende en duidelijke wijze beantwoord. In de bestreden beslissing wordt expliciet gesteld dat de werken een aanzienlijke verbetering van de landschappelijke en natuurbeheerssituatie impliceren, en bijgevolg ook de goede ruimtelijke ordening ten goede komen. De relevante criteria werden wel degelijk beoordeeld. De concrete ligging van de bewuste ruilverkaveling wordt aangegeven. Naast de ligging worden ook de concrete bestemmingsgebieden, alsook de bijzonder beschermde gebieden en beschermde monumenten, stads- en dorpsgezichten en landschappen in de ruilverkaveling, relictzones conform de landschapsatlas in de ruilverkaveling, waterlopen, en leidinginfrastructuur en lijninfrastructuur weergegeven. De 'goede ruimtelijke ordening' wordt ook beoordeeld aan de hand van het openbaar onderzoek en de adviezen en er wordt ook nader expliciet ingegaan op de percelen van de verzoekende partijen. Ook het MER stelt dat het aanplanten van het openbaar domein een positieve invloed heeft op het aandeel natuur in het ruilverkavelingsgebied. De aanplant van bomen gebeurt volgens het MER met het oog op een landschappelijke versterking van de valleirand en verhoogt de landschapsecologische connectiviteit voor organismen. De rubriek *"toetsing aan ordeningsplannen – goede aanleg van de plaats"* bevat eveneens een toetsing van de goede ruimtelijke ordening (zie eerste middel). In het eerste middel werd al grotendeels aangetoond dat de bezwaren wel degelijk beantwoord werden, zowel door het college van burgemeester en schepenen als door de verwerende partij. De bezwaren omtrent het voorzien van een groenstrook met een zeer groot ruimtebeslag op het agrarisch gebied en het agrarisch gebruik van de weide alsook met landbouwkundige schade tot gevolg, werden wel degelijk beantwoord. De bezwaren worden in de bestreden beslissing - zelfs uitdrukkelijk - opgelijst. Weliswaar niet zo in detail op vlak van oppervlakte en schadeberekening, maar het omvat wel het door de verzoekende partijen aangevochten principe van inneming op zich, de aanleg van bijkomende recreatieve verharding en de aanplanting van bomenrijen, de niet-inpasbaarheid van

de bestaande omgeving, de schending van artikel 4.3.1, §2 VCRO en de beweerdde schending van de landbouwkundige doelstellingen van de ruilverkaveling. De eerste tussenkomende partij besluit dat niet kan worden verwacht dat de vergunningverlenende overheid stelselmatig stuk voor stuk elk bezwaar van de hand doet. Het volstaat dat de determinerende motieven voor het besluit worden aangeduid, met andere woorden dat de motivering op zichzelf afdoende is. De argumentatie van de verzoekende partijen werd daadwerkelijk in de bestreden beslissing betrokken, en de verzoekende partijen vinden in de thans bestreden beslissing, expliciet dan wel impliciet, het antwoord op hun bezwaren terug. Ruimtelijke kwaliteit en een goede ruimtelijke ordening is net hetgeen met deze ruilverkaveling wordt beoogd.

4.

Wat de door de overige partijen beweerdde onontvankelijkheid van het middel betreft op vlak van de aangevoerde schending van artikel 4.3.1, §1, 2° VCRO en artikel 4.3.1 §1, §3 en §4 VCRO alsook de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, stellen de verzoekende partijen dat de overige partijen inhoudelijk een antwoord hebben geformuleerd waaruit zeer duidelijk blijkt waarop de verzoekende partijen hebben gedoeld.

De verzoekende partijen stellen vast dat de partijen geen stelling innemen met betrekking tot het feit dat de bestreden beslissing bij het behandelen van de bezwaren in het kader van de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening geen aandacht besteedt aan de functionele inpasbaarheid, het ruimtegebruik en hinderaspecten die gepaard gaan met inneming 3.9 en 11.6. Gelet op het bezwaar van de verzoekende partijen rust op de verwerende partij een verscherpte motiveringsplicht. De verwerende partij is aan deze taak duidelijk onvoldoende tegemoet gekomen. De verwerende partij komt er hoogstens toe te stellen dat de voorziene werken toegelaten zijn in uitvoering van de wet van 11 augustus 1978 tot aanvulling van de wet van 22 juli 1970. De beoordeling van de aanvraag in het licht van de onmiddellijke omgeving ontbreekt volkomen. Dat voornoemde wet werken inzake landschapszorg en landinrichting zou toelaten doet geen afbreuk aan de verplichting van de vergunningverlenende overheid om na te gaan of de aanvraag *in concreto* verenigbaar is met de goede ruimtelijke ordening. De Ruilverkavelingswet voorziet daaromtrent immers niet in een vrijstelling voor de vergunningverlenende overheid. Een loutere verwijzing naar de in de Ruilverkavelingswet geboden mogelijkheden kan geenszins aanzien worden als een afdoende motivering van de vergunningsaanvraag op het vlak van de goede ruimtelijke ordening.

5.

De verwerende partij stelt in haar laatste nota dat het niet is omdat zij in staat is een verweer te voeren omtrent de opgeworpen schending van de effectief in het middel besproken bepalingen en beginselen, dat zij dat automatisch ook heeft gedaan ten aanzien van die bepalingen en beginselen waarvan door de verzoekende partijen wordt opgeworpen dat zij door de bestreden beslissing worden geschonden doch niet wordt verduidelijkt hoe of op welke wijze deze bepalingen of beginselen geschonden zouden zijn. De verzoekende partijen gaan enkel verder nog in op een schending van artikel 4.3.1, §2, 1° VCRO. De geschonden rechtsregel van artikel 4.2.24, §1, §3 en §4 VCRO wordt door de verzoekende partijen zelfs niet omschreven, laat staan dat aangetoond wordt hoe deze bepalingen geschonden zouden zijn. De verwerende partij beweert niet dat het middel geheel onontvankelijk is. Wat de verscherpte motiveringsplicht betreft, verwijst de verwerende partij naar de weerlegging van het eerste middel in de laatste nota. Aangezien de verzoekende partijen herhalen wat zij in het inleidend verzoekschrift hebben gesteld, verwijst de verwerende partij ook hier naar de antwoordnota.

6.

De eerste tussenkomende partij stelt in haar laatste schriftelijke uiteenzetting dat het middel in de eerste plaats een onontvankelijk middel betreft. Zij verwijst verder inhoudelijk en letterlijk naar haar

eerdere schriftelijke uiteenzetting en besluit dat meer dan voldoende aandacht uitging naar de door de verzoekende partijen ingediende bezwaren en de werken een aanzienlijke verbetering van de landschappelijke en natuurbeheerssituatie impliceren en de goede ruimtelijke ordening ten goede komen. De goede ruimtelijke ordening en ruimtelijke kwaliteit is dan ook net wat met een ruilverkaveling wordt beoogd.

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partijen voeren in grote lijnen aan dat de verwerende partij de aanvraag niet afdoende op de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening heeft onderzocht en die verenigbaarheid althans niet afdoende heeft gemotiveerd omdat de motieven van de bestreden beslissing beperkt zijn tot een globale beoordeling van het project met loutere standaardformuleringen en een verwijzing naar de Ruilverkavelingswet, zonder dat een concreet onderzoek wordt gevoerd naar de verenigbaarheid van de aanvraag met de in de omgeving bestaande toestand, in het bijzonder de naast innemingen 3.9 en 11.6 gelegen percelen van de verzoekende partijen. Een concrete motivering dringt zich des te meer op gelet op de door de verzoekende partijen tijdens het openbaar onderzoek geformuleerde bezwaren.

2.

De verwerende en de tussenkommende partijen voeren een exceptie van niet-ontvankelijkheid van het middel aan in zoverre de schending van artikel 4.3.1, §1, 2° en artikel 4.2.24, §1, §3 en §4 VCRO en het redelijkheidsbeginsel en formele motiveringsbeginsel (en tevens de artikelen 2 en 3 van de Motiveringswet) ingeroepen wordt zonder uiteen te zetten waarom deze bepalingen geschonden zouden zijn.

De Raad stelt vast dat de verzoekende partijen inderdaad niet verduidelijken waarom zij artikel 4.2.24, §1, §3 en §5 VCRO geschonden achten, zodat het middel wat betreft de aangevoerde schending van artikel 4.2.24 VCRO niet ontvankelijk is.

Uit de libellering van het middel blijkt voor het overige genoegzaam – zoals uit de weerlegging in de nota's van de verwerende en de tussenkommende partijen kan worden afgeleid – dat de verzoekende partijen menen dat de beoordeling van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening – in het bijzonder wat de verenigbaarheid met de omliggende percelen naast innemingen 3.9 en 11.6 betreft – niet afdoende wordt onderzocht en gemotiveerd in de zin artikel 4.3.1, §2 VCRO en de artikelen 2 en 3 van de Motiveringswet.

De exceptie van onontvankelijkheid van het middel wordt voor het overige verworpen.

3.

Het behoort tot de taak en de bevoegdheid van het vergunningverlenende bestuursorgaan om overeenkomstig artikel 4.3.1, §2, eerste lid, 1° en 2° VCRO op concrete wijze te onderzoeken of een aanvraag beantwoordt aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening, waarbij zij de noodzakelijke of relevante aspecten van de goede ruimtelijke ordening bij haar beoordeling dient te betrekken en dient rekening te houden met de ingediende bezwaren en adviezen.

De Raad kan zijn beoordeling van de eisen van de goede ruimtelijke ordening niet in de plaats stellen van die van de bevoegde overheid. In de uitoefening van het hem opgedragen wettigheidsstoezicht is hij enkel bevoegd om na te gaan of de administratieve overheid de haar ter zake toegekende appreciatiebevoegdheid naar behoren heeft uitgeoefend, met name of zij is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij deze correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot haar besluit is kunnen komen.

Uit artikel 4.3.1, §1, eerste lid, 1°, b) VCRO volgt dat een vergunning geweigerd moet worden als de aanvraag onverenigbaar is met een goede ruimtelijke ordening. De verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening wordt in overeenstemming met de in artikel 4.3.1, §2, eerste lid VCRO bepaalde beginselen beoordeeld.

Artikel 4.3.1, §2, eerste lid, 2° VCRO bepaalt dat de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening van de in de omgeving bestaande toestand moet uitgaan. Bij die *in concreto* uit te voeren beoordeling moet het vergunningverlenend bestuursorgaan in de eerste plaats de ordening in de onmiddellijke omgeving in ogenschouw nemen. Al naargelang de aard en de omvang van de aanvraag, kan er ook rekening worden gehouden met de ordening in een ruimere omgeving.

De ‘in de omgeving bestaande toestand’ is de voor het dossier ‘relevante’ in de omgeving bestaande toestand, rekening houdende met de specifieke gegevens van het dossier en met de reeds vermelde aandachtspunten en criteria uit artikel 4.3.1, §2, eerste lid, 1° VCRO.

Deze mogelijke relevante aandachtspunten en criteria zijn de functionele inpasbaarheid, de mobiliteitsimpact, de schaal, het ruimtegebruik en de bouwdichtheid, visueel-vormelijke elementen, cultuurhistorische aspecten, het bodemreliëf, hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen, in het bijzonder de doelstellingen van artikel 1.1.4 VCRO in acht genomen.

Bij de beoordeling van de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening en in het bijzonder bij de beoordeling van de inpasbaarheid van het voorliggende project in de omgeving, beschikt de verwerende partij over een discretionaire bevoegdheid.

4.

Om te voldoen aan de formele en materiële motiveringsplicht moet een vergunningverlenende overheid de met de goede ruimtelijke ordening verband houdende redenen vermelden, waarop zij haar beslissing steunt, zodat een belanghebbende met kennis van zaken de beslissing kan aanvechten. De in de bestreden beslissing opgegeven motieven moeten bovendien afdoende zijn. Deze motiveringsverplichting houdt in dat er voor de genomen administratieve beslissing rechtens aanvaardbare motieven moeten bestaan, wat onder meer betekent dat die motieven moeten steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die relevant zijn en met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld en dat de motieven pertinent moeten zijn en de beslissing naar recht moeten kunnen verantwoorden. Deze motieven moeten in de bestreden beslissing uitdrukkelijk vermeld worden.

Wanneer door het vergunningverlenend bestuursorgaan andersluidend wordt geoordeeld dan de doorheen de administratieve procedure uitgebrachte adviezen, of, indien tijdens deze procedure bezwaren en opmerkingen geformuleerd zijn aangaande een relevant en te beoordelen aspect, geldt het principe dat het vergunningverlenend bestuursorgaan des te zorgvuldiger moet motiveren waarom zij tot een andere besluitvorming komt.

5.

Het wordt niet betwist dat de verzoekende partijen in het kader van het openbaar onderzoek een bezwaarschrift hebben ingediend, en dat voormeld bezwaarschrift concrete bezwaren bevatte. Meer bepaald omtrent de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening vermeldt het bezwaarschrift:

“ ...

DE INNEMING IS STRIJDIG MET DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

Bezwaarindienende partijen kunnen zich niet akkoord verklaren nu voorgestelde werken voorzien in de aanleg van een bijkomende recreatieve verharding en in de aanplanting van hoogstammige bomen op hun eigendom. De aanplanting van dergelijke strook met groenaanplantingen en de aanleg/verbreding van de betreffende recreatieve weg is niet functioneel inpasbaar in de bestaande omgeving, en is zodoende strijdig met art. 4.3.1, §2 V.C.R.O.

Elke stedenbouwkundige vergunning dient in overeenstemming te zijn met de goede ruimtelijk ordening/de goede plaatselijke aanleg. ...

Het moge duidelijk zijn dat de aanleg van inneming 3.9. langsheen de eigendommen van bezwaarindieners in casu in strijd is met de goede ruimtelijke ordening en dit om redenen van functionele inpasbaarheid, ruimtegebruik, en de daarmee gepaard gaande hinderaspecten.

De thans voorliggende aanvraag voorziet in de inneming van een strook van 8 meter langsheen de perceelsgrens van bezwaarindieners op hun eigendom aan de Bruisbeke te Sint-Lievens-Houtem. Deze inneming wordt voorzien voor de verbreding van een recreatief pad en voor de aanplanting van hoogstammige bomen over een lengte van ongeveer 800 meter langsheen de perceelsgrenzen van bezwaarindieners.

Dit gegeven is om diverse redenen nefast vanuit het oogpunt van goede ruimtelijke ordening.

Eenzijds is het vanuit landbouwkundig oogpunt geenszins aangewezen om langsheen een bestaande graasweide met een zuiver agrarische functie, een aanplanting van hoogstammige bomen te voorzien.

Deze aanleg van een recreatief pad en de aanplanting van hoogstammige bomen is vanuit het oogpunt van het ruimtegebruik en de functionele inpasbaarheid niet wenselijk op de betreffende plaats. Zo zal er in eerste instantie een inneming van grond plaatsvinden ten belope van 8 meter ten nadele van de eigendommen van bezwaarindiener en dit over een lengte van 850 meter. Een en ander heeft tot gevolg dat er binnen het agrarisch gebied een rechtstreekse inneming zal plaatsvinden van ongeveer 6800 m² agrarisch gebied. Vervolgens zal er ook sprake zijn van onrechtstreekse schade op het perceel ingevolge de aanwezigheid van bomen langsheen de perceelsgrenzen. De aanwezigheid van deze bomen zal resulteren in een minderopbrengst aan weidegras ingevolge de grotere schaduwval op het perceel en de door aanwezigheid van boomwortels in de ondergrond, die de bovenliggende grond van de graasweide zullen leegzuigen.

Uit de schadeberekening die bezwaarindieners in bijlage voegen, blijkt dat de strook waarbinnen deze schade zal worden geleden oplopen tot 22 meter i.e. de hoogte van de bomen langsheen een afstand van 850 meter.

De aanplanting van de bomen legt zodoende een zeer groot ruimtebeslag op het agrarisch gebied.

De aanwezigheid van de hoogstammige bomen verhindert zodoende dat dat basisbestemming van de eigendom van bezwaarindieners ten volle zou kunnen worden benut. Om voormelde redenen is aanleg van een recreatief pad en het aanplanten van bomen met de daarmee gepaard gaande grondinnames strijdig met de goede ruimtelijke ordening. Deze grondinnames zijn ruimtelijk niet inpasbaar in het agrarisch gebied en belemmeren de realisatie van de basisbestemming van het gebied. Om die reden dient de stedenbouwkundige vergunning voor inneming 3.9 te worden geweigerd.

De aanplanting van de hoogstammige bomen gaat daarenboven in tegen de landbouwkundige doelstellingen van de ruilverkaveling.

De landbouwkundige doelstellingen van de ruilverkaveling zijn geschetst op p. 1 van het Milieu-effectenrapport. Aldaar zijn de landbouwkundige doelstellingen van de ruilverkaveling als volgt omschreven(2):

"De na te streven landbouwdoelstellingen zijn de volgende: verbeteren van de bereikbaarheid van de landbouwkavels, vormverbetering en vergroting van de kavels en hergroeperen van de kavels dicht bij het bedrijf."

Het aanleggen van inneming 3.9. zoals voorzien in de stedenbouwkundige aanvraag gaat lijnrecht in tegen deze landbouwkundige doelstellingen van de ruilverkaveling, nu deze een nefaste invloed zal hebben op het landbouwkundig gebruik van de eigendom van bezwaarindieners (meer bepaald voor het gebruik als graasweide) en tevens een versnippering/verkleining van de percelen van bezwaarindieners tot gevolg zal hebben.

Om redenen van goede ruimtelijke ordening dient de stedenbouwkundige vergunning voor de aanplanting van hoogstammige bomen langs een strook van 800 meter van de perceelsgrenzen van bezwaarindieners te worden geweigerd.

...

Wat inneming 3.9 betreft stellen de verzoekende partijen aldus nadrukkelijk dat een 'inneming van grond' zal plaatsvinden over een strook van acht x 850 meter en de aanplanting van hoogstammige bomen en de aanleg van een recreatief pad op en naast een bestaande graasweide met een louter agrarische functie functioneel niet inpasbaar is, ten eerste omwille van de grondinname *an sich* (ongeveer 6800 m²), alsook omwille van de schaduw die de bomen op de naastliggende percelen zullen werpen (de schade zal oplopen tot 22 meter) zodat de basisbestemming er wordt verhinderd, met financiële schade tot gevolg. De aanplanting van hoogstammige bomen gaat in tegen de landbouwkundige doelstellingen als weergegeven in het MER-rapport bij de ruilverkaveling.

In de bestreden beslissing wordt de weerlegging van voormeld bezwaar door het college van burgemeester en schepenen van Sint-Lievens-Houtem in zitting van 2012 weergegeven, doch wordt niet vermeld of die weerlegging wordt bijgetreden.

De bestreden beslissing bevat een eigen standpunt met betrekking tot "de geformuleerde bezwaren":

"Met betrekking tot de geformuleerde bezwaren wordt het volgende standpunt ingenomen:

...

Eigendoms kwesties zijn van louter burgerrechtelijke aard én worden in casu behandeld overeenkomstig de ruilverkavelingsregelgeving.

Het argument dat aangehaald wordt inzake strijdigheid met de VCRO herleidt zich in het bezwaarschrift in se louter, zoals trouwens blijkt uit de teneur van het gehele schrift, tot schade die er op het goed zou ontstaan en de gewenste vergoeding daarvoor. Dit staat los van ruimtelijke ordeningskwesties.

De wet van 11 augustus 1978 houdende bijzondere bepalingen voor het Vlaamse gewest tot aanvulling van de wet van 22 juli 1970 heeft artikel 1 van de wet van 1970 vervangen door artikel 62 dat stelt: "Ruilverkaveling kan gepaard gaan met de aanleg en verbetering van wegen, met waterbeheersingswerken, met grondverbeteringswerken, zoals drooglegging, bevoeiing, effening en onteigening, met werken voor water- en elektriciteitsvoorziening, evenals met werken van landschapszorg en met andere maatregelen tot landinrichting."

De in deelproject 3.9 voorziene werken (aanleg van een pad, aanplant van een bomenrij, verplaatsen van akkerpalen of verplaatsen van draadafsluiting, de aanleg van een grazig wandelpad) zijn mogelijke inrichtingswerken en bijgevolg perfect uitvoerbaar overeenkomstig de mogelijkheden vervat in de ruilverkavelingsregelgeving.

Wat de onvolledigheid van de aanvraagplannen met betrekking tot deelproject 11.6 betreft: het plan nr. 11 geeft ter hoogte van het project aan de Letterbeek een duidelijke zone weer.

Deze zone, met variabele breedte situeert zich langs weerszijden van het natuurlijk traject van de Letterbeek.

Op blz. 9 van de beschrijvende nota van de aanvraag voor de stedenbouwkundige vergunning staat het deelproject vermeld onder "knotbomenrij". Het plan geeft een profieltekening weer van wat er betracht wordt en waarbij de tussenafstand tussen beek en akkerplaatsen aan beide zijden variabel is. Deze breedte varieert volgens de plantekening. De plantekening geeft de begrenzingen van het project duidelijk weer.

Deze bezwaren zijn derhalve ongegrond.

..."

De bestreden beslissing bevat voorts geen eigen hoofding 'goede ruimtelijke ordening', maar een gemengde hoofding 'toetsing aan de ordeningsplannen – goede aanleg van de plaats'.

Specifiek wat betreft de goede ruimtelijke ordening betreft, kan in de bestreden beslissing slechts worden gelezen dat *"de werken [...] een aanzienlijke verbetering van de landschappelijke toestand en de natuurbeheerssituatie [...] met zich mee[brengen] en [...] bijgevolg ook de goede ruimtelijke ordening ten goede [komen]"*.

Ter hoogte van de beoordeling van de aanvraag met de afwijkingsbepaling van artikel 4.4.5 VCRO (zie beoordeling eerste middel) wordt nog het volgende overwogen:

"...

De natuurinrichtingswerken staan in functie van natuur – en landschapszorg. Ze zorgen ervoor dat de landschappelijke en natuurwaarden van het gebied verhogen. Ter zake kan ook worden verwezen naar het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos. Deze natuurinrichtingswerken en de exacte locaties hiervoor werden zeer grondig bestudeerd en worden als het ware chirurgisch aangebracht, rekening houdend met de omgeving. Het is duidelijk dat op die manier de impact hiervan op de omgeving zeer beperkt is en de landbouweigen functie binnen de (landschappelijk waardevol) agrarische gebieden niet in het gedrang gebracht wordt. De werken kaderen in een opwaardering van de ruilverkaveling, zonder de fundamentele principes van de ruilverkaveling uit het oog te verliezen. Dit vindt trouwens bevestiging in het advies van het Departement Landbouw en Visserij.

..."

De verwerende partij en de eerste tussenkomende partij kunnen tot op zekere hoogte worden gevolgd waar zij stellen dat de motiveringsplicht in het licht van de goede ruimtelijke ordening niet zo ver hoeft te reiken dat de verwerende partij elk onderdeel van een omvangrijke aanvraag op haar verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening moet onderzoeken en motiveren en dat de (verscherpte) motiveringsplicht niet noodzakelijk vereist dat elk bezwaar punt na punt moet worden beantwoord. Het voorgaande impliceert echter niet dat afbreuk kan worden gedaan aan het in artikel 4.3.1, §2, eerste lid, 2° VCRO, bepaalde, met name de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening met de in de omgeving bestaande toestand, waarbij de verwerende partij in de eerste plaats de ordening in de onmiddellijke omgeving in ogenschouw moet nemen en zij dat doet rekening houdend met de aandachtspunten en criteria als vermeld in artikel 4.3.1, §2, eerste lid, 1° VCRO. In dat kader dient de functionele inpasbaarheid van (elk onderdeel) van de aanvraag, de schaal, het ruimtegebruik, hinderaspecten en het gebruiksgenot, in rekening te worden genomen. Dat geldt in het bijzonder als omtrent voormelde aspecten bezwaren worden geuit die relevant zijn.

Met de verzoekende partijen moet daaromtrent worden vastgesteld dat de aanvraag wel een beschrijving van de aanvraag bevat en bepaalde ruimtelijke gegevens vermeldt, maar niet verder

gaat dan een algemene omschrijving van de ruime omgeving en een beschrijving van de bijzonder beschermde gebieden, de beschermde monumenten, stads- en dorpsgezichten en landschappen in de ruilverkaveling, relictzones, waterlopen, leidinginfrastructuren en lijninfrastructuren.

De bestreden beslissing vat het bezwaar van de verzoekende partijen weliswaar samen als *“de aanleg van een bijkomende recreatieve verharding en de aanplant van hoogstammige bomen is niet inpasbaar in de bestaande omgeving en is zodoende in strijd met artikel 4.3.1, §2 VCRO. Het aanleggen van inneming 3.9 gaat lijnrecht in tegen de landbouwkundige doelstellingen van de verkaveling”*, maar beperkt zich in haar weerlegging van het bezwaarschrift tot de vaststelling dat *“eigendomskwesties van burgerrechtelijke aard”* zijn, het bezwaarschrift zich *in se* herleidt tot *“schade die er op het goed zou ontstaan en de gewenste vergoeding daarvoor. Dit staat los van ruimtelijke ordeningskwesties”*, en een verwijzing naar de wet van 11 augustus 1970 tot aanvulling van de Ruilverkavelingswet waarin gesteld wordt dat werken van landschapszorg toegelaten zijn en de in deelproject 3.9 voorziene werken perfect uitvoerbaar zijn overeenkomstig de mogelijkheden vervat in de ruilverkavelingswetgeving.

De bestreden beslissing geeft er geen blijk van de verenigbaarheid van de met het project 3.9 bedoelde werken met de omliggende percelen van de verzoekende partijen concreet te hebben onderzocht. De verwerende partij heeft ten onrechte een concrete beoordeling van de functionele inpasbaarheid, het ruimtebeslag en hinderaspecten van inneming 3.9 herleid tot een loutere eigendoms- en financiële kwestie en de vaststelling dat de in deelproject 3.9 voorziene werken door de Ruilverkavelingswet worden gefaciliteerd. De verwerende partij heeft zich zodoende niet gekweten van haar taak om de aanvraag in het bijzonder wat inneming 3.9 betreft op haar verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening te beoordelen.

De overige motieven die wat de ‘goede ruimtelijke ordening’ betreft uit de bestreden beslissing kunnen worden afgeleid zijn - zoals de verzoekende partijen terecht aanvoeren - algemeen van aard. Een loutere verwijzing naar de adviezen van het agentschap voor Natuur en Bos, de stelling dat de impact op de omgeving zeer beperkt is, de landbouweigen functie niet in het gedrang wordt gebracht en er volgens het departement Landbouw en Visserij vanuit landbouwkundig oogpunt geen bezwaar is, getuigen niet van een concreet onderzoek naar de bezwaren van de verzoekende partijen wat betreft de weerslag van inneming 3.9 op hun omliggende percelen. Gezien ook de oppervlakte van de inneming niet betwist wordt, lijkt bezwaarlijk zonder meer te kunnen worden gesteld dat de weerslag van de ingrepen op de omliggende percelen niet nader diende te worden onderzocht. De doelstelling van een openbaar onderzoek bestaat er net in dat de verwerende partij zich met kennis van zaken over een vergunningsaanvraag kan buigen en het volledige project, zo concreet als onder meer uit de resultaten van het openbaar onderzoek kan blijken, in ogenschouw moet nemen.

De beoordeling van de goede ruimtelijke ordening mag zich niet tot algemeenheden beperken maar moet *in concreto* geschieden. Ook voor omvangrijke projecten moet de verwerende partij zich van haar taak kwijten om de aanvraag op haar verenigbaarheid met de in de omgeving bestaande toestand te beoordelen, en kan dat onderzoek, onder meer in het licht van de resultaten van het openbaar onderzoek, de verwerende partij ertoe nopen voor een concreet onderdeel van het project de verenigbaarheid met de in die specifieke omgeving bestaande toestand te onderzoeken en motiveren.

De bestreden beslissing schendt zodoende artikel 4.3.1, §2, eerste lid, 1° en 2° VCRO, alsook de artikelen 2 en 3 van de Motiveringswet.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

C. Derde middel en vierde middel

Het derde en vierde middel worden niet besproken aangezien de bespreking ervan niet tot een ruimere vernietiging kan leiden.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van het RUILVERKAVELINGSCOMITE ST-LIEVENS-HOUTEM is ontvankelijk.
2. Het verzoek tot tussenkomst van de gemeente ERPE-MERE is onontvankelijk.
3. De Raad vernietigt de beslissing van de verwerende partij van 29 september 2016, waarbij aan de eerste tussenkomende partij de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend onder voorwaarden voor het uitvoeren van werken in het kader van natuur- en landschapszorg (deel 4) binnen de grenzen van de ruilverkaveling Sint-Lievens-Houtem.
4. De Raad beveelt de verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen over de aanvraag van de eerste tussenkomende partij en dit binnen een termijn van vier maanden te rekenen vanaf de dag na de dag van de betekening van dit arrest.
5. De Raad legt de kosten van het beroep, bepaald op 350 euro, ten laste van de verwerende partij.
6. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op telkens 100 euro, ten laste van elk van de tussenkomende partijen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 8 mei 2018 door de vijfde kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de vijfde kamer,

Jelke DE LAET

Pieter Jan VERVOORT